TÜRKİYE GENELİ ONLINE 2 DENEME SINAVI HEDİYEİ

MEB 2026

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

YURT DIŞINDA GÖREVLENDİRİLECEK ÖĞRETMENLERİ SEÇME SINAVI

KONU ANLATIMLI

%100 ÖZGÜN

Yurt Dışında Görevlendirilecek Öğretmenleri Seçme Sınavı kılavuzuna göre hazırlanmıştır.

DATA YAYINLARI

YURT DIŞINDA GÖREVLENDİRİLECEK ÖĞRETMENLERİ SEÇME SINAVI

HAZIRLIK KİTABI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayıncının ve editörün izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kitabın bilimsel sorumluluğu editöre aittir.
Editör bölümlere katkıda bulunmuştur.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞININ BANDROLÜ İLE SATILMAKTADIR.

ISBN

978-625-8469-25-7

Sertifika No: 40447

SAYFA TASARIMI

Data Dizgi Ekibi

KAPAK TASARIMI

Data Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

DATA YAYINLARI

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok.
Matbaacılar Sitesi Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 – 0 505 925 57 81
Faks: 0 312 342 23 58

ÖN SÖZ

Yurt Dışında Görevlendirilecek Öğretmenleri Seçme Sınavı için titiz çalışmalar sonucunda hazırlamış olduğumuz "Hazırlık Kitabımızı" siz değerli adayların hizmetine sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Hazırlık kitabımız güncel mevzuat konuları dikkate alınmış olup geçmiş yıllardaki çıkmış tüm sorular analiz edilerek hazırlanmış ve konu sonlarına bolca testler konularak kendinizi pekiştirmeniz arzulanmıştır. Bu kitabımızın sizlere çok faydalı olacağına inanıyor ve yapılacak olan sınavda başarılar diliyoruz.

DATA YAYINLARI

KİTABA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ İÇİN

datayayinlari@gmail.com adresine e-posta ile veya 0542 262 03 37 WhatsApp iletişim numaramız üzerinden iletebilirsiniz.

DATA YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

1. KISIM

ÜNİTE 1 DİL VE ANLAM BİLGİSİ 6

BÖLÜM 1 SÖZCÜKTE ANLAM VE SÖZCÜK BİLGİSİ 6

BÖLÜM 2 CÜMLEDE ANLAM 17

BÖLÜM 3 PARAGRAF BİLGİSİ 26

BÖLÜM 4 YAZIM KURALLARI 40

BÖLÜM 5 NOKTALAMA İŞARETLERİ 50

BÖLÜM 6 ANLATIM BOZUKLUĞU 62

BÖLÜM 7 SÖZCÜKTE YAPI VE SES BİLGİSİ 71

BÖLÜM 8 SÖZCÜK TÜRLERİ 79

BÖLÜM 9 CÜMLE BİLGİSİ 91

ÜNİTE 2 TÜRK EDEBİYATI 96

BÖLÜM 1 GÜZEL SANATLAR VE EDEBİYAT 96

BÖLÜM 2 EDEBÎ METİNLER 100

BÖLÜM 3 SÖZ SANATLARI - OLAY ÇEVRESİNDE GELİŞEN METİNLER - SÖZLÜ ANLATIM TÜRLERİ 107

BÖLÜM 4 ÖĞRETİCİ METİNLER 120

BÖLÜM 5 TÜRK EDEBİYATINDA DÖNEMLER 125

BÖLÜM 6 İSLAMİYET ETKİSİNDEKİ TÜRK EDEBİYATI 135

BÖLÜM 7 BATI ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATI 168

ÜNİTE 3 İNSANLIĞIN ORTAK MİRASI OLAN KÜLTÜREL MİRASIMIZ 233

ÜNİTE 4 TÜRK KÜLTÜRÜ 261

2. KISIM

ÜNİTE 5 TÜRK TARİHİ 282

BÖLÜM 1 İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ 282

BÖLÜM 2 TÜRK İSLAM TARİHİ 298

BÖLÜM 3 TÜRKİYE TARİHİ 314

BÖLÜM 4 OSMANLI TARİHİ 328

BÖLÜM 5 OSMANLI KÜLTÜR VE MEDENİYETİ 355

ÜNİTE 6 T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK 378

BÖLÜM 1 XX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ 378

BÖLÜM 2 KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ 392

DATA YAYINLARI

BÖLÜM 3 KURTULUŞ SAVAŞI MUHAREBELER DÖNEMİ 405
BÖLÜM 4 ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARI 420
BÖLÜM 5 ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI 439

ÜNİTE 7 TÜRKİYE COĞRAFYASI 446
BÖLÜM 1 TÜRKİYE'NİN YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ 446
BÖLÜM 2 TÜRKİYE'NİN İKLİMİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ 472
BÖLÜM 3 TÜRKİYE'DE NÜFUS VE YERLEŞME 484
BÖLÜM 4 TÜRKİYE'NİN EKONOMİK COĞRAFYASI 499

ÜNİTE 8 TÜRK DEVLETLERİ VE TOPLULUKLARI 571

ÜNİTE 9 TÜRKLERİN BİLİM,SANAT VE MEDENİYETE KATKILARI 583

ÜNİTE 10 TÜRK DÜŞÜNCE TARİHİ VE DEVLET FELSEFESİ 599

3. KISIM

ÜNİTE 11 TÜRK EĞİTİM TARİHİ 634

ÜNİTE 12 ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ 662

ÜNİTE 13 ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ 719

ÜNİTE 14 KÜLTÜREL DİPLOMASİ VE EĞİTİM 757

4. KISIM

ÜNİTE 15 BAKANLIKLARARASI ORTAK KÜLTÜR KOMİSYONUNUN ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ İLE BU KOMİSYON TARAFINDAN YURTDIŞINDA GÖREVLENDİRİLECEK PERSONELİN NİTELİKLERİ İLE HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN KARAR 771

ÜNİTE 16 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU 782

ÜNİTE 17 5682 SAYILI PASAPORT KANUNU 801

ÜNİTE 18 1 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ (MEB) 810

ÜNİTE 19 ULUSAL VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR 824

ÜNİTE 20 GENEL KÜLTÜR, GÜNCEL KONULAR 843

DATA YAYINLARI

1. KISIM

- Dil ve Anlam Bilgisi
- Türk Edebiyatı
- İnsanlığın Ortak Mirası Olan Kültürel Mirasımız
- Türk Kültürü(Sanat, Mimari, Müzik, Yemek, Aile ve Bayramlar)

30 PUAN

DATA YAYINLARI

DİL VE ANLAM BİLGİSİ

SÖZCÜKTE ANLAM VE SÖZCÜK BİLGİSİ

1. ÜNİTE
1. BÖLÜM

I. SÖZCÜKTE ANLAM

Her sözcük görünen, görünmeyen varlık ya da durumlardan birini çağrıştırır. Bu çağrışımlardan her birine ''anlam'' denir. Sözcüklerin tek başına anlamları olduğu gibi cümle içinde kazandığı yeni anlamlar da olabilir. Sözcüklerin anlam çeşitlenmesini şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

SÖZCÜKTE ANLAM

1. Gerçek Anlam
   - a. Temel Anlam
   - b. Yan Anlam
2. Terim Anlam
3. Mecaz Anlam

1. GERÇEK ANLAM

Sözcüğün zihnimizde uyandırdığı ilk anlam gerçek anlamdır. Sözcüğün gerçek anlamı iki şekilde kullanılabilir:

a. Temel (İlk) Anlam

Sözcüklerin aklımıza ilk gelen anlamlarıdır. Başka bir deyişle bir sözcüğün sözlükteki ilk anlamıdır.

- Yolun sağ tarafında iğde ağaçları vardır.
- Bardaktaki suyu niye döktün?

NOT

- Bir sözcüğün tek başına iken taşıdığı anlam ile cümledeki anlamı aynı ise o sözcük temel anlamıyla kullanılmış demektir.
- Martının kanatları ıslaktı.
- Gençler sahilde ateş yakmışlar.

b. Yan Anlam (Yakıştırmaca)

Şekil ve işlev benzerliğinden dolayı, bir sözcüğün başka bir varlığa ad olarak verilmesidir. Sözcüklerin gerçek anlamlarından kopmadan kazandıkları bu anlama yan anlam denir.

- Dağın eteklerinde çiçekler vardı. (Yamaçlı yerlerin alt bölümü)
- Uçağın kuyruğuna zarar vermişlerdi. (Uçaklarda kuyruğa benzeyen uzantı)

2. TERİM ANLAM

Bilim, sanat, spor ya da meslek dallarıyla ilgili özel, sınırlı bir anlamı ve kullanımı olan sözcüklere terim denir. Terimler gerçek anlamda kullanılır. Bir sözcüğün terim anlamı, ait olduğu alanda kullanıldığı an ortaya çıkar.

- doku, nöron → biyoloji terimi
- replik, tirat → tiyatro terimi
- hece, ölçü, uyak → edebiyat terimi
- Dünya, Güneş etrafında döner. (astronomi terimi)
- Bu dairenin alanını hesaplayabilir misin? (geometri terimi)
- Verilen eylemleri çatısına göre inceleyiniz. (dil bilgisi terimi)
- Radyo dalgalarını bulamıyordum. (teknik terimi)
- Korner atışını İsmail kullanacaktı. (spor terimi)
- Fizik dersinde ses dalgalarını işledik. (fizik terimi)

Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi temel anlamda kullanılmıştır?

A) Hep geç kalmak onun âdetidir.
B) Nüfus cüzdanımı yitirdim, geçersizdir.
C) Bakanlık kadrosunda hiç açık yok.
D) Elektrik saati arızalanmış.
E) Maçı kaybeden sporcular taş yağmuruna tutuldular.

Çözüm

A'daki âdet sözcüğü temel anlamında kullanılmıştır. Bu sözcüğün temel anlamı "bir kimsenin yapmaya alışmış olduğu şey"dir. "âdet" sözcüğünün cümledeki kullanımı akla ilk gelen anlamıyla ilgilidir. Diğer seçeneklerde verilen sözcükler yan veya mecaz anlamda kullanılmıştır. B'de cüzdan (resmi evrak), C'de açık (kontenjan), D'de saat (sayaç) sözcükleri yan anlamda, E'de ise yağmur (aşırı, çok fazla) sözcüğü mecaz anlamdadır.

Cevap A

DATA YAYINLARI

TEST 1 SÖZCÜK TÜRLERİ

1. Karşı ormanlardan geçen atlı kim?
I II

Deniz, uzaklarda yanan bir şey var.
III IV

Ufkun sükûnuna ölüm mü hakim?

Niçin sustu demin inleyen rüzgâr?

Numaralandırılmış sözcüklerden hangisi adlaşmış sıfattır?

A) I B) II C) III D) IV

2. Ölü bir beden gibi öyle durma karşımda.
I II III

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerin görevi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	sıfat	sıfat	zarf
B)	sıfat	edat	sıfat
C)	sıfat	zarf	zarf
D)	isim	zarf	edat

3. Aşağıdakilerden hangisinde ikileme tür yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) Dilim dilim bir yürekle şiirin sokaklarına düşerim.

B) Peltek peltek konuşan bu çocuk da kim?

C) İnsin ince ince bir gül bilmediğim balkonlara.

D) Bizi tuhaf tuhaf cevaplarla oyalamak da niye?

4. Aşağıdakilerin hangisinde zarf (belirteç) kullanılmamıştır?

A) Duvardaki bir resme bakarken
Kilime takıldı ayakları adamın

B) Siyah lekeler düşer solgun yanaklarıma
Takılırsın bir rüya gibi birden ayaklarıma

C) Bil ki, bu sevdanın yüzyılları kuşatan
Ölümle yaşayan bir kalbi var.

D) Bu gözler kâinatı taşıyor bebeğinde
Ağlamak şimdi ölüm!

5. Aşağıdakilerin hangisinde sıfat yoktur?

A) Bir kez "oğlum" deseydin olmazdı acılarım

B) İncitmezdim dağımda yeşeren baharları

C) Mızrağının ucunu çevirme yüreğimden

D) Savurdum tütsüleri bir tufan gecesinde

6. Sen şairsin kelimeler ülkesindeki bilge

El salla fosfordan daha ışımış bir umuda

Zeytinden daha yeşil bir muştu

Daha sakin palmiyeden defneden

Bir çağrıyla tükenmeyen

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

A) Belirtme sıfatı

B) Üstünlük zarfı

C) Niteleme sıfatı

D) Zaman zarfı

7.

Kökü bende bir sarmaşık

Olmuş dünya sezmekteyim

Mavi, masmavi bir ışık

Ortasında yüzmekteyim

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

A) Adıl (zamir)

B) Niteleme sıfatı

C) Belgisiz sıfat

D) Zarf (belirteç)

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "ne" sözcüğü zarf görevindedir?

A) Ne işte çalışacağıma kendim karar veririm.

B) Akşam ne yedin ki bu kadar rahatsız oldun?

C) Dün bizi karşılayan adam ne iyiydi.

D) Kediye ne verdiysek hepsini yiyor.

DATA YAYINLARI

TÜRK EDEBİYATI

GÜZEL SANATLAR VE EDEBİYAT

2. ÜNİTE

1. BÖLÜM

1. GÜZEL SANATLAR İÇİNDE EDEBİYATIN YERİ

- İnsanoğlu idealize ettiği güzelliği yansıtma çabasındadır. Güzelliğin peşinde olan insanoğlu, bunu gerçekleştirmek için güzel sanatlardan yararlanır.
- İşte insanoğlunun duygusunu ve tasarısını estetik oluşturma düşüncesiyle ortaya koyduğu yöntemlere **sanat** denir. Bu düşünceyle oluşturulan eserlere de **sanat eseri** denir.
- İnsanın olduğu her yerde sanat vardır. Dolayısıyla sanat, toplumun içinde olduğu sürece bir anlam ifade eder.
- Edebiyat, resim, müzik, heykel, tiyatro gibi sanat dalları insanlarda estetik bir duygu oluşturmak için ortaya konulduğundan bunlara **güzel sanatlar** adı verilmiştir.
- Bir sanat ortaya koyulurken; sese, söze, harekete, maddeye farklı anlamlar yüklenir. Bu anlamları yükleyen insanın amacı, güzele ulaşmak veya güzel olanı meydana getirmektir. Sanatçı, sanatı icra ederken kendi sanatına has bazı malzemeler kullanır. Güzel sanatlar işte bu malzemelere göre sınıflandırılır.

GÜZEL SANATLARIN SINIFLANDIRILMASI

İşitsel (Fonetik) sanatlar: Bu sanat dalının ana malzemesi dil ve sestir. Dolayısıyla ses ve dille yapılan bir sanattır. Edebiyat ve müzik bu gruba girer.

Görsel (Plastik) sanatlar: Bu sanat dalında daha çok maddeye şekil verme söz konusudur. İnsanın görme duyusuna hitap eder. Mimari, heykel, resim, hat, tezhip, minyatür, kabartma bu gruba girer.

Dramatik (Ritmik) sanatlar: Bu sanat dalında hareketlere şekil verme söz konusudur. İnsan katılımda ve sunumda bulunur. Tiyatro, dans, sinema, bale, opera bu gruba girer.

ZANAAT

İnsanın günlük yaşamındaki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve usta-çırak ilişkisi içinde gelişen işlerdir. Amacı faydalı olmaktır. El becerisine dayanır. Malzemeleri taş, toprak, metal, deri, ahşap, cam benzeri şeylerdir.

SANAT - ZANAAT FARKI

- Zanaatkârın maddi beklentisi varken, sanatkârın böyle bir beklentisi yoktur.
- Sanatta yetenek, zanaatta beceri söz konusudur.
- Sanatta amaç estetik haz uyandırmak, zanaatta maddi anlamda faydalı olmaktır.
- Sanat eseri biriciktir. Zanaat eserlerinin benzerleri vardır.

2. EDEBİYAT VE DİĞER BİLİM DALLARI

- İnsanoğlu dil aracılığıyla iletişim kurar. Dolayısıyla insanlar ister farkında olsun ister olmasın gündelik hayatın içinde edebiyatla bir şekilde irtibat hâlindedir.
- İnsanın hayatını kuşatan her şey, dikkat edilirse, edebiyatın da konusunu oluşturur. Buradan hareketle insanı ilgilendiren her şeyin edebiyatın ilgi alanına girdiğini söyleyebiliriz.
- İnsanoğlunun dolaylı ya da doğrudan; felsefe, tarih, coğrafya, psikoloji, sosyoloji, folklor gibi bilim dallarıyla ilişkisi vardır. Bunun yanında matematik, fizik, kimya biyoloji gibi bilim dallarını ihtiyacı ölçüsünde kullanır. Edebiyatın konusu da insan olunca, insanın ilgi alanına giren her şey dolayısıyla edebiyatı da ilgilendirir.
- Edebiyatın en çok ilişki içinde olduğu bilim dallarına kısaca göz atalım:

Felsefe: Felsefe biliminde fikir ve düşünce önemlidir. Edebî eserlerde de fikir ve düşünceler sanatsal bir üslupla karşılığını bulur.

Tarih: Edebî eserlerde, tarihi olaylar ve gelişmeler önemli bir yer tutar.

Coğrafya: Özellikle roman, hikâye gibi olay çevresinde oluşan edebî metinlerde olayın geçtiği, kahramanın yaşadığı mekân ve çevre önemli bir yer tutar.

Psikoloji: Yaratıcı, edebî eser oluştururken içinde bulunduğu psikolojik durumu eserine yansıtır. Ayrıca roman, hikâye vb. olay çevresinde oluşan metinlerde kahramanların psikolojik durumu üzerinde durulur.

Sosyoloji: Edebî eserler ortaya çıktığı toplumun yapısı ve zihniyetini yansıtır.

Folklor: Toplum hayatında önemli bir yeri olan örf ve adetler edebî eserlerde önemli bir yere sahiptir.

3. DİLİN İNSAN VE TOPLUM HAYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

- Dil, insanın en önemli iletişim aracıdır.
- Dil, insanın gelişme göstermesiyle ilerler. Bundan dolayı dil, canlı bir varlıktır.

DATA YAYINLARI

TEST 2 CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATI (1923 - ...)

1. Aşağıdakilerden hangisi Orhan Veli Kanık için söylenemez?

A) İlk şiir çalışmalarında lirik ve öz şiirler yazmıştır.

B) Şiirde gelenekçiliğe ve kuralcılığa karşı çıkmıştır.

C) İmgelerin kapalı anlamından yararlanmıştır.

D) Şiirlerinde günlük hayattan sıradan konuları ele almıştır.

2. Aşağıdaki yapıt - sanatçı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) 835 Satır - Nazım Hikmet Ran

B) Karartma Geceleri - Rıfat Ilgaz

C) Telgrafhane - Melih Cevdet Anday

D) Mona Rosa - Ece Ayhan

3. Aşağıdakilerden hangisi Bedri Rahmi Eyüboğlu için söylenemez?

A) Halk kültüründen etkilenmiştir.

B) Anadolu insanının yoksulluğunu anlatmıştır.

C) Ressam oluşunun şiirleri üzerinde etkisi görülür.

D) İpek Yolundan Afganistan'a adlı yapıtı ünlüdür.

4. Aşağıdakilerden hangisi Mavicilerin özelliklerinden değildir?

A) Garip akımına tepki olarak ortaya çıkmıştır.

B) Yenilikçilik savunulmuş ve şairanelik gözetilmiştir.

C) Şiirin basit olamayacağını savunmuşlardır.

D) Şiirdeki anlamın açık olması gerektiğine inanmışlardır.

5. Aşağıdakilerden hangisi Attilâ İlhan için söylenemez?

A) En çok da aşk, intihar, içki, ölüm, kavga, kahramanlık temalarını işlemiştir.

B) Halk şiirinin biçimsel özelliklerini örneklendirmiştir.

C) Romantik duyarlılığın yanında toplumsal gerçeklikler ve sosyal sorunlara da yer vermiştir.

D) Şiirlerinde büyük harfleri ve noktalama işaretlerini kullanmamıştır.

6. Aşağıdakilerden hangisi Hisarcılar için doğru değildir?

A) Hisar dergisi etrafında toplanan sanatçılardan oluşmuştur.

B) Millî ve manevi değerlerin sanatla yoğrulması gerektiğine inanmışlardır.

C) Türk dilini, şiirini, kültürünü korumayı amaçlamışlardır.

D) Şairlerin, şiirlerinde günlük dilden farklı olarak üst bir dil kullanmaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

7. Aşağıdakilerden hangisi Maviciler arasında gösterilebilir?

A) Attilâ İlhan

B) Gültekin Samanoğlu

C) Münis Faik Ozansoy

D) Yavuz Bülent Bakiler

8. Aşağıdakilerden hangisi II. Yeniciler arasında gösterilemez?

A) Ziya Osman Saba

B) Ece Ayhan

C) Edip Cansever

D) Sezai Karakoç

9.

I. Bir daha o fırsat geçer mi ele?
Dün gördüm, bugün de göresim geldi!
Gülüşü o kadar hoştu ki hele,
Lebinden goncalar deresim geldi!

II. Ellerini alıyorum
Ellerini beyaz tekrar beyaz tekrar beyaz
Ellerinin bu kadar beyaz olmasından korkuyorum
İstasyonda tren oluyor biraz
Ben bazen istasyonu bulamayan bir adamım

Yukarıdaki şiirlerin temsil ettiği şiir anlayışları sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Yedi Meşaleciler - İkinci Yeni

B) Beş Hececiler - Garipçiler

C) Maviciler - Beş Hececiler

D) Beş Hececiler - İkinci Yeni

DATA YAYINLARI

İNSANLIĞIN ORTAK MİRASI OLAN KÜLTÜREL MİRASIMIZ

3. ÜNİTE

KÜLTÜREL MİRAS

- Kültürel miras, bir toplumun üyelerine ortak geçmişlerini anlatan, aralarındaki dayanışma ve birlik duygularını güçlendiren bir hazinedir. İnsanların tarih boyunca biriktirdikleri deneyimlerin ve geleneklerin devamlılığını, geleceğin doğru kurulmasını sağlar.
- Kültürel miras ona miras niteliğini veren evrensel değerlerin yanında gençlere yeni öğrenme ve gelişme fırsatları sunduğu, insanlara güzel duygular ve sıcak anılar yaşattığı, yaratıcılığı ve keşfetme güdüsünü beslediği, dünyaya ve hayata bakışımıza derinlik kattığı ve hepimizin geçmişimizden öğrenecek çok şeyimiz olduğu için korunmalıdır.
- Kültürel miras; kimliğimizle, kültürümüzle, tarihimizle ilgili somut ve soyut değerlerin tümüdür.
- Tarihi kentler ve dokular, kültürel peyzajlar, anıtsal yapılar, arkeolojik alanlar, kadar dil, gelenek, dans, müzik, ritüeller gibi yaşayan ama somut olmayan değerler de kültürel mirası oluşturur.
- Kültürel miras geçmişle bugün arasında bağlantı kurarak içinde yaşanılan kültüre ve dünyaya bir temel oluşturur ve geleceğin oluşturulmasında sağlam bir referans verirken manevi anlamda da insan hayatlarını zenginleştirir.
- Dünya Miras Listesi bütün insanlığın ortak mirası olarak kabul edilen evrensel değerlere sahip kültürel ve doğal varlıkları dünyaya tanıtmak, toplumda söz konusu evrensel mirasa sahip çıkacak bilinci oluşturmak ve çeşitli sebeplerle bozulan, yok olan kültürel ve doğal değerlerin yaşatılması için gerekli işbirliğini sağlamak amacıyla UNESCO'nun 17 Ekim – 21 Kasım 1972 tarihleri arasında Paris'te toplanan 17. Genel Konferansı kapsamında, 16 Kasım 1972 tarihinde "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme" kabul edilmiştir.

Örnek Soru

İnsanlığın ortak mirası olarak kabul edilen evrensel değerlere sahip kültürel ve doğal varlıkları dünyaya tanıtmak, toplumda söz konusu evrensel mirasa sahip çıkacak bilinci oluşturmak için gerekli işbirliğini sağlamak amacıyla aşağıdaki kuruluşlardan hangisi kurulmuştur?

A) BM

B) UNICEF

C) UNESCO

D) İİT

Cevap C

- 14.04.1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan bu Sözleşme, 23.05.1982 tarih ve 8/4788 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanarak 14.02.1983 tarih ve 17959 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.
- Uluslararası önem taşıyan ve bu nedenle takdire ve korunmaya değer doğal oluşumlara, anıtlara ve sitlere "Dünya Mirası" statüsü tanınmaktadır.
- Sözleşmeyi kabul eden üye devletlerin UNESCO'ya başvurusuyla başlayan ve Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (ICOMOS) ve Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) uzmanlarının başvuruları değerlendirmesi sonunda tamamlanan bir işlem dizisinden sonra aday varlıklar Dünya Miras Komitesinin kararı doğrultusunda bu statüyü kazanmaktadır.
- Günümüzde, UNESCO, ICOMOS ve benzeri uluslararası kurumlar, organizasyonlar tarafından hazırlanan sözleşmelerde, uluslararası hukuk metinlerinde ya da ulusal düzeyde kullanılan yasalarda ve yönergelerde kullanılan kültürel miras kategorileri şunlardır:

Somut Kültürel Miras

- Taşınır Kültürel Miras (tablolar, heykeller, sikkeler, el yazmaları, arkeolojik eserler vs.)
- Taşınmaz Kültürel Miras (anıtlar, arkeolojik sitler, tarihi kent dokuları vs.)

Sualtı Kültürel Mirası

- Batıklar
- Sualtı kalıntıları
- Kentleri)

Somut Olmayan Kültürel Miras

- Sözlü gelenekler
- Gösteri sanatları
- Ritüeller

Doğal Miras

- Kültürel boyutu olan doğal sitler
- Kültürel peyzajlar gibi, fiziki, biyolojik ve jeolojik formasyonlar vs.)

DATA YAYINLARI

TÜRK KÜLTÜRÜ

4. ÜNİTE

KÜLTÜR

- Kültür, bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü, sanatı, inançları, örf ve adetleri, anlayış ve davranışları ile onun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzıdır.
- Türk kültürü de Türk milletinin hayat tarzını ifade eder. Tarihi süreç içerisinde farklı medeniyetlerle buluşan Türk kültürü, insanlık tarihinin en zengin kültürlerinden biri haline gelmiştir.

TÜRKLERDE SANAT VE MİMARİ

A) İLK TÜRK DEVLETLERİNDE SANAT, MİMARİ VE MÜZİK

İlk Türk Devletlerinde Yaşam Biçiminin Sanata Etkisi

- İlk Türk devletlerinin konargöçer yaşam tarzı, Türklerin kendilerine has bir sanat anlayışının ortaya çıkmasını ve bu doğrultuda eserler vermesini sağlamıştır.
- Konargöçer hayat şartlarına uygun olarak hayvancılık temel geçim kaynağı olduğu için, ilk Türklerin sanat anlayışında hayvan üslubu denilen süsleme sanatı belirgin olarak işlenmiştir.
- İlk Türk toplumlarının inancında hayvanlara farklı anlamlar yüklenmiş, aslan ve kartal güç ve kudreti, kurt özgürlüğü, kaplumbağa ise ebediyeti sembolize etmiştir.
- İlk Türk devletlerinde suni tepelerin dünyanın merkezini temsil ettiğine inanılır, kağanın otağı veya sarayı da bu tepeler üzerine kurulurdu.
- İlk dönem kent geleneği mimarisi kağanların otağı veya sarayları merkez alınarak gelişmiştir.
- Şehirlerle ilgili sınırlı sayıdaki bulgular nedeniyle Hun Dönemi'ne ait mimari kalıntı olarak kurganlar (mezarlar) ve sonraki dönemlere örnek teşkil etmiş çadırlar vardır.
- Hunlara ait kurganlar, dönemin sanat anlayışına dair önemli bilgiler sunmaktadır.
- Türkler ölülerine büyük saygı gösterdikleri için ölen kişinin hayattayken kullandığı at koşumları, silahları vb. eşyaları da kurgana konulmuştur.
- Eşyaların kurgana konması geleneği, Türklerde ahiret inancının olduğunu göstermektedir.
- İlk Türklerde ortaya çıkmış olan önemli kurganlardan bazıları; Pazırık Kurganları, Noin Ula Kurganı, Esik Kurganı, Kudırge Kurganı, Gök-Bulak Kurganı ve Tuyahta Kurganı'dır.
- Esik Kurganı'nda ortaya çıkan Altın Elbiseli Adam buluntusu, Türklerin sanattaki inceliğine güzel bir örnektir.

Hunlarda Sanat

- Konargöçer yaşam tarzının vazgeçilmez unsurlarından biri de çadırlardır. Kubbe şeklindeki tavan, Türk İslam devletleri mimarisini de etkilemiştir.
- Hunlarda demircilik, dokumacılık ve deri işleme sanatı da oldukça gelişmiştir.
- Hun kurganlarından çıkan önemli eserler arasında deri malzemeden yapılan eşyalar da yer almıştır.
- Hunlara ait heykeller ahşaptan, pişmiş topraktan ve madenlerden yapılmış, Hun heykel sanatında hayvan tasvirleri çok gerçekçi bir şekilde işlenmiştir.
- İlk Türk devletlerinde müzik ve eğlence de önemli bir yere sahiptir.

Kök Türklerde Sanat

- Kök Türk şehirlerinin mimarisi ile ilgili kesin bulgular olmamasına rağmen, Kül Tigin'in anıt mezarı Kök Türklerde anıt mezar mimarisi hakkında önemli bilgiler vermektedir.
- Hunlarda olduğu gibi Kök Türklerde de maden işçiliği ve dokumacılık oldukça gelişmiştir.
- Türklerde demircilik sanatında kullanılan madenler, yönlerle ilişkilendirilmiştir. Demir, siyah renginden dolayı kuzeyi; bakır kızıl renginden dolayı güneyi işaret etmiştir.
- Kök Türkler, Hunlarda olduğu gibi kaya resimlerinde kurt figürlerine çok sık yer vermiştir.
- Kök Türk kurganlarında yapılan kazılarda üzerinde fantastik yaratık resimleri bulunan çok sayıda madenî eşyalar, kulplu maşrapalar ve seramik kaplar bulunmuştur.
- Kök Türk kurganlarında görülen heykel sanatı, Hunlara göre daha gelişmiştir.
- Kül Tigin, Bilge Kağan ve Vezir Tonyukuk adına dikilen heykeller ise Kök Türk heykellerinin en güzel örnekleridir.

DATA YAYINLARI

2. KISIM

- Genel Türk Tarihi
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
- Türkiye Coğrafyası
- Türk Devletleri ve Toplulukları
- Türklerin Bilim, Sanat ve Medeniyete Katkıları
- Türk Düşünce Tarihi ve Devlet Felsefesi

30 PUAN

DATA YAYINLARI

GENEL TÜRK TARİHİ
İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ

5. ÜNİTE
1. BÖLÜM

TÜRKLERİN TARİH SAHNESİNE ÇIKIŞI

Türk Adının Anlamı

- Türkler konargöçer yaşam tarzına bağlı olarak birçok toplum ile etkileşim içinde yaşadı.
- Bu durum Türk adının farklı kaynaklarda yer almasına neden oldu.
- Türk kelimesinin anlamlarından bazıları şunlardır;
  - **Ziya Gökalp:** Nizam sahibi, töre sahibi, türeli.
  - **Danimarkalı Bilgin Wambery:** Türemek.
  - **Kaşgarlı Mahmut:** Olgunluk çağı.
  - **Uygurlar:** Güç, kuvvet, olgunluk.
  - **Çin:** Miğfer.
- Coğrafi bir terim olarak Türkiye kelimesi VI. yüzyıldan itibaren Bizans kaynaklarında Orta Asya için kullanılmıştır. XI. yüzyıldan itibaren Anadolu'nun adı bir daha değişmemek üzere Türkiye olmuştur.
- Ünlü İtalyan seyyah Marco Polo Anadolu'ya Küçük Türkiye, Orta Asya'ya ise Büyük Türkiye demiştir.

NOT

✔ Türk adının ilk kez geçtiği yazılı kaynak, Hunlar ile Çin arasında yapılan **Kuzey Şansi Antlaşması**'dır.

Türklerin İlk Ana Yurdu

- Türklerin ilk ana yurdu "Orta Asya"dır. Orta Asya; doğuda Kingan Dağları, kuzeyde Sibirya, batıda Hazar Denizi, güneyde Hindikuş ve Karanlık Dağları ile çevrili alandır.

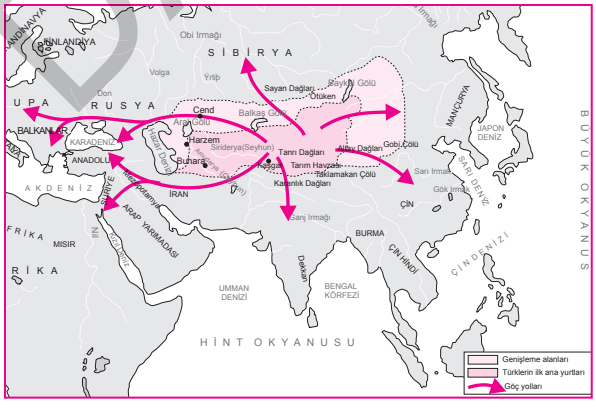

Türklerin Tarih Sahnesine Çıkışı

Orta Asya Kültürleri

- **Anav Kültürü (MÖ 4000 – 1000):** Orta Asya'nın en eski kültür merkezidir. At ilk kez bu kültürde görülmüştür.
- **Kelteminar (MÖ 3000):** Yerleşik hayata geçen kültür merkezidir.
- **Afanesyevo Kültürü (MÖ 2500 – 1700):** Türklerin en eski kültür merkezidir.
- **Andronova Kültürü (MÖ 1700 – 1200):** Orta Asya kültürleri içinde yayılma alanı en geniş olan kültür merkezidir. İlk defa tunçtan ve altından eşyalara rastlanmıştır.
- **Karasuk Kültürü (MÖ 1200 – 700):** Demir madeninin işlendiği ilk kültür merkezidir.
- **Tagar Kültürü (MÖ 700 – 300):** Orta Asya kültürleri içinde en gelişmiş kültür merkezidir.

ORTA ASYA'DAN YAPILAN İLK TÜRK GÖÇLERİ

Göçlerin Sebepleri

- İklimin değişmesine bağlı olarak kuraklığın yaşanması
- Nüfusun artışı ve mevcut geçim kaynaklarının yetersizliği
- Salgın insan ve hayvan hastalıkları
- Boylar arasındaki hakimiyet mücadelesi
- Dış baskılar (Çin, Moğol)
- Cihan hakimiyeti fikri doğrultusunda yeni yurtlar kazanma isteği
- Bağımsızlık düşüncesi

Göçlerin Sonuçları

- Kavimler Göçü'nün yaşanmasına neden oldular.
- Göç etmeyip de Orta Asya'da kalan Türk boyları, Asya Hun İmparatorluğu çatısı altında ilk siyasi teşekkülü oluşturdular.
- Türkler göç ettikleri yerlerde kısa sürede birçok devlet kurdular.
- Türk kültür ve uygarlığı, dünyanın dört bir köşesine yayıldı. Gittikleri yerlerdeki toplumlara; tarımı, hayvancılığı ve madeni işlemeyi öğrettiler.

DATA YAYINLARI

XX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)

Nedenleri

- İtalya'nın gelişmiş sanayisi için ham madde ve pazar arayışı
- Trablusgarp'ın İtalya'ya yakın olması
- Osmanlı'nın güçsüz olması
- İtalya'nın 1856'daki Habeşistan başarısızlığını telafi etmek istemesi
- İtalya'nın, Trablusgarp'ın işgali için Avrupa devletlerinin onayını alması
- İtalya'nın, Trablusgarp'ın uygarlıkta geri bırakıldığı ve burada yaşayan İtalyanlara katı davranıldığı iddiası

NOT

✔ 1909 yılında Rusya ile imzalanan Racconigi Antlaşması ile İtalya Trablusgarp'a çıkarma yapacak, buna karşılık İtalya'da Rusya'nın Boğazlardaki çıkarlarına dokunmayacaktır.

Gelişmeler

- Mısır'ın İngiltere'nin elinde olması ve donanmanın Haliç'te çürümeye terk edilmiş olmasından dolayı bölgeye Osmanlı Devleti yardım gönderememiştir.
- İtalya 1911'de Trablusgarp'ta harekete başlamış ve Derne, Tobruk, Homs ve Bingazi gibi yerleri işgal etmiştir.
- İşgal sonucu Milli Müdafaa Komitesi kurulmuş ve bölgeye gönüllü subaylar gönderilmiştir.
- Bu subaylar; Enver Paşa (Hamdi takma adıyla) Bingazi'ye, Mustafa Kemal (Gazeteci Şerif unvanıyla) Kurmay binbaşı rütbesiyle Tobruk, Derne'ye, Neşet Paşa Trablus'a gitti.

Trablusgarb Savaşı'nda Mustafa Kemal

- Ayrıca Fethi Bey, Fuat Bey, Rauf Bey, Ali Çetinkaya ve Nuri Bey'ler de bu mücadelede yer aldı.
- Enver Paşa Bingazi'de, Mustafa Kemal Tobruk ve Derne'de başarılı oldular.
- Bu gelişmeler üzerine İtalya Osmanlı'yı barışa zorlamak için Çanakkale Boğazı'nı ablukaya almış, On İki Ada'yı işgal etmiş, Beyrut Limanı'na saldırmıştır.
- Balkan Savaşı'nın da başlaması üzerine Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı ve 15 Ekim 1912'de Uşi Antlaşması'nı imzaladı.
- Uşi Antlaşması'na göre;
  - Trabslugarp, İtalya'ya bırakılacak
  - On İki Ada ve Rodos Balkan Savaşları sonuçlanana kadar geçici olarak İtalyanlara bırakılacak
  - Trablusgarp halkı dini bakımdan Osmanlı halifesine bağlı kalacak
  - İtalya diğer devletlerin onaylaması hâlinde kapitülasyonların kaldırılmasına karşı çıkmayacak.
  - İtalya, Trablusgarp'ın Düyun-u Umumiye'ye olan borcu üstlenecek

Önemi:

- Osmanlı Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını kaybetti.
- Dünya tarihinde ilk kez uçak kullanıldı.
- Mustafa Kemal'in sömürgeciliğe karşı ilk savaşı olup Binbaşılığa terfi etti.

I. BALKAN SAVAŞI (1912)

- Balkan devletlerinin Osmanlı'yı Balkanlardan atmak istemesi, İngilizlerin Reval Görüşmeleri'nde Rusların Balkanlara yerleşmesine ses çıkarmaması ve Rusların kışkırtmaları sonucu Karadağ'ın Yenipazar'a saldırmasıyla savaş başlamıştır.
- Osmanlı Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ ile savaşmıştır.
- Bu savaşta Rauf (Orbay) Bey, Hamidiye Kruvazörü olarak önemli başarılar elde etti. Ancak Yunanlıların Ege Adalarını almasına engel olamadı.
- Bu başarısından dolayı Rauf Bey **Hamidiye Kahramanı** olarak anılmaktadır.
- Osmanlı hazırlıksız yakalandığı savaşta hiçbir varlık gösteremedi ve barış antlaşması imzalamak zorunda kaldı.

DATA YAYINLARI

TEST 1 ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARI

1. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra meydana gelen aşağıdaki gelişmelerden hangisi diğerlerinden önce yaşanmıştır?

A) Şeyh Sait Ayaklanması'nın çıkması

B) Medeni Kanun'un kabul edilmesi

C) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması

D) Halifeliğin kaldırılması

2.

I. Türk Dil ve Tarih Kurumu

II. Diyanet İşleri Başkanlığı

III. Genelkurmay Başkanlığı

Yukarıdakilerden hangileri halifeliğin kaldırıldığı gün kurulmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II

C) I ve II D) II ve III

3. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk TBMM başkanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mustafa Kemal

B) İsmet İnönü

C) Fethi Okyar

D) Refet Bele

4. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halk Fırkası

B) Serbest Cumhuriyet Fırkası

C) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

D) Demokrat Parti

5. Atatürk ilkeleri aşağıdaki hangi tarihte anayasaya eklenmiştir?

A) 1930 B) 1933

C) 1934 D) 1937

6. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk Dönemi'nde kurulan bankalardan biri <u>değildir</u>?

A) İş Bankası

B) Sümerbank

C) Etibank

D) Ziraat Bankası

7.

I. Belediye seçimleri

II. Milletvekilleri seçimleri

III. Muhtarlık seçimleri

Kadınlara verilen yukarıdaki hakların kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) I, II ve III

B) II, I ve III

C) I, III ve II

D) II, III ve I

8. Yeni Türk harfleri ile basılan ilk gazete aşağıdakilerden hangisidir?

A) Albayrak

B) Mardin

C) Açıksöz

D) İrade-i Milliye

9. İzmir İktisat Kongresi aşağıdakilerden hangisi başkanlığında toplanmıştır?

A) Mustafa Kemal

B) İsmet İnönü

C) Celal Bayar

D) Kazım Karabekir

10. Aşağıdakilerden hangisi, cumhuriyetin ilanının sonuçlarından biridir?

A) Çok partili hayata geçiş denemelerinin yapılması

B) Meclis başkanı olarak Mustafa Kemal'in seçilmesi

C) Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi

D) Saltanatın kaldırılması

11.

I. Merkez Bankası'nın kurulması

II. İstanbul Üniversitesi'nin kurulması

III. Demokrat Parti'nin kurulması

Yukarıdakilerden hangileri Atatürk Dönemi gelişmeleri arasındadır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I, II ve III

DATA YAYINLARI

TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUMU

7. ÜNİTE
1. BÖLÜM

COĞRAFİ KONUM

Dünya üzerinde bir yerin Ekvator'a, başlangıç meridyenine ve coğrafi unsurlara göre belirlenen konumuna o yerin coğrafi konumu denir. Coğrafi konum; matematik ve özel konum olmak üzere ikiye ayrılır.

MATEMATİK KONUM (MUTLAK KONUM)

- Bir yerin Ekvator'a ve başlangıç meridyenine göre konumudur.
- Matematik konum; enlemler ve boylamlar yardımıyla belirlenir.

Paralel Daireleri (Enlem)

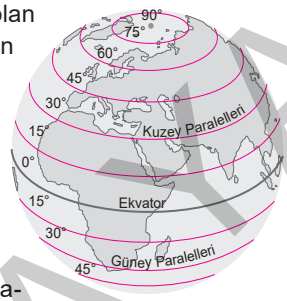

- Bir noktanın Ekvator'a olan uzaklığının açı cinsinden değerine enlem denir.
- Başlangıç paraleli Ekvator'dur. Ekvator aynı zamanda en büyük paralel dairesidir (40.076 km).
- Kutuplara gidildikçe paralellerin boyları küçülür.
- 90'ı kuzeyde, 90'ı da güneyde olmak üzere 180 paralel dairesi vardır.
- İki paralel arası uzaklık 111 km'dir.
- 90° paraleli nokta hâlindedir.

Enlemin Etkileri

- Güneş ışınlarının düşme açısına bağlı olarak sıcaklık kutuplara doğru azalır.
- Çizgisel dönüş hızı Ekvator'dan kutuplara doğru azalır.
- Tan (doğuş) ve gurup (batış) süreleri kutuplara gidildikçe uzar.
- Yer çekimi kutuplara gidildikçe artar.
- Gece ve gündüz süreleri kutuplara doğru artar.
- Cisimlerin gölge boyları kutuplara gidildikçe uzar.
- Güneşin öğle vakti ulaşabileceği yükselti kutuplara doğru sürekli düşer.
- Güneş ışınlarının geliş açısına bağlı olarak farklı iklim kuşakları oluşur.

NOT

- Güneş ışınlarının düşüş açıları enleme göre değişir; ancak yer şekillerine, mevsime ve günün saatine bağlı olarak da Güneş ışınlarının düşüş açısı değişmektedir.

- Enleme bağlı olarak iklimin değişmesi kutuplara doğru gidildikçe aşağıdakilerin de değişmesine sebep olur:
  - Bitki örtüsü
  - Nüfus ve yerleşme
  - Yetiştirilen tarım ürünleri
  - Ekonomik faaliyetler
  - Akarsu rejimleri
  - Deniz suyunun sıcaklık ve tuzluluğu
  - Hayvan toplulukları
  - Tarım, orman ve yerleşmenin üst sınırı ile kalıcı kar alt sınırı üst enlemlere gittikçe yerleşme sınırı alçalır.

NOT

Aynı enlem ya da paralel üzerinde bulunan noktaların;

- Ekvator'a uzaklıkları
- Çizgisel hızları
- Yer çekimleri
- Güneş ışınlarını alma açıları
- Gece ve gündüz süreleri
- Gece - gündüz arasındaki süre farkları
- Güneşin doğuş ve batış süreleri aynıdır.

MERİDYEN (BOYLAM)

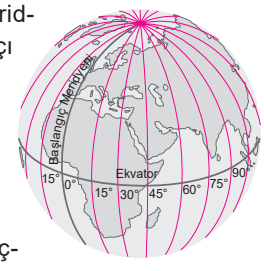

- Bir noktanın başlangıç meridyenine olan uzaklığının açı cinsinden değerine de boylam denir.
- Başlangıç meridyeninin İngiltere'nin Londra kenti yakınlarındaki Greenwich Gözlemevi üzerinden geçtiği kabul edilmektedir.

DATA YAYINLARI

TEST 1 TÜRKİYE'DE ULAŞIM, TİCARET VE TURİZM

1. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki demir yolu ağının özelliklerinden biri değildir?

A) Önemli kent merkezlerini birbirlerine bağlar.
B) Yük taşımada maliyeti kara yoluna göre daha azdır.
C) Yolcu taşıma açısından, ulaşımda en büyük paya sahiptir.
D) Komşu ülkelerin birçoğuyla bağlantı sağlar.
E) Engebeli alanlarda, daha çok akarsu vadilerini izler.

2. İnsanların sıcak su, hamam, kaplıca ve bunları tamamlayan kültür merkezlerini ziyaret etmeleriyle oluşan turizm çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Termal turizm
B) Kıyı turizmi
C) Sosyal turizm
D) Gençlik turizmi
E) İnanç turizmi

3. Demir İpek Yolu Projesi, Çin ve İngiltere arasındaki ticarette kullanılacak ticaret yolunu ifade etmektedir.

Demir İpek Yolu'nun Türkiye bağlantısı hangi sınır kapımız ile başlamaktadır?

A) İpsala B) Canbaz C) Aktaş D) Zeytindağı E) Cilvegözü

4. Şehirlerimizin bazıları ülke genelinde geniş bir ticaret sahasına sahip, ticaret ürünü alan, üreten ve dağıtan büyük merkezlerdir.

Buna göre;

I. Kayseri,
II. Kırşehir,
III. İstanbul,
IV. Ankara

yukarıdaki şehirlerden hangileri ülke genelinde geniş bir ticaret sahasına sahip, ticaret ürünü alan, üreten ve dağıtan büyük ticaret şehirlerinden değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

5. Türkiye'nin aşağıdaki ülkelerden hangisiyle olan dış ticareti daha fazladır?

A) Cezayir B) Hindistan C) Avustralya D) Almanya E) Bulgaristan

6. Yer şekillerinin dağlık ve engebelik olması Türkiye'de aşağıdaki turizm etkinliklerinden hangisinin gelişmesinde olumlu bir etkiye sahip olmuştur?

A) Kültür turizmi
B) Kayak turizmi
C) Deniz turizmi
D) Konferans turizmi
E) Sağlık turizmi

7. Aşağıdaki yöre ve turizm varlığı eşleştirmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

	I	II
A)	Bitlis	Nemrut Dağı Heykelleri
B)	Mersin	Cennet-Cehennem Obruğu
C)	Erzurum	Çifte Minareli Medrese
D)	Şanlıurfa	Harran Evleri
E)	İstanbul	Ayasofya Müzesi

8.

I. Cankurtaran → Artvin - Hopa
II. Çubuk → Burdur - Antalya
III. Belen → Tarsus - Ankara
IV. Sertavul → Silifke - Karaman
V. Gülek → İskenderun - Antakya

Yukarıda verilen geçitler ve bulundukları il eşleştirmelerinden hangi ikisi yanlış verilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) I ve V D) III ve V E) IV ve V

DATA YAYINLARI

TÜRK DEVLETLERİ VE TOPLULUKLARI

8. ÜNİTE

Uyarı: Tarihteki İlk Türk Devletleri ve Topluluklarına "Genel Türk Tarihi" **ünitesinde ayrıntılı yer verilmiştir.**

TÜRK DEVLETLERİ

Asya Hun Devleti (MÖ 220-MS 216)

- Ötüken merkezli Orta Asya'da kurulmuş ilk Türk devletidir.
- Bilinen ilk hükümdarı Teoman Han'dır.
- Devletin en parlak dönemi olan Mete Han Dönemi'nde Türk siyasi birliği ilk kez sağlandı.
- Mete Han ilk kez kurultay kurdu.
- Mete Han devlet yönetiminde kut anlayışını ve ikili teşkilatı ilk kez uyguladı.
- Oğuz Destanı'nda Oğuz Han adı ile anılan kahraman Mete'dir.
- Mete'nin ölümünden sonra yerine Ki-ok geçti.
- Ki-ok'tan sonra devlet giderek zayıfladı. Asya Hunları güney ve batı olmak üzere ikiye ayrıldı.
- Güney Hunlar Çin'e bağlanırken Çi-çi yönetimindeki Batı Hunlar bağımsızlıklarını bir süre, daha korudular.
- Çin hakimiyetine giren Güney Hunları bir süre sonra Kuzey ve Güney Hunları olarak ikiye ayrıldılar.
- Kuzey Hun Devleti MS 156 yılında Çinlilerin ve Sienpilerin saldırısı sonucu dağıldı.
- Çinlilerin görevlendirdiği hükümdarlarca yönetilen Güney Hun Devleti ise MS 216'da yıkıldı.

Avrupa (Batı) Hun Devleti (375-469)

- Avrupa'da kurulan ilk Türk devletidir.
- Balamir tarafından Orta Macaristan'da kurulmuştur.
- Uldız Dönemi'nde Anadolu'ya ilk Türk akınları düzenlenmiş ve Hun dış politikasının ana hatları belirlenmiştir.
- Buna göre Doğu Roma İmparatorluğu baskı altında tutulurken Batı Roma İmparatorluğu'yla dostluk kurulacaktır.
- Hun Devleti en parlak dönemini Attila zamanında yaşadı.
- Attila, Margos Antlaşması'yla Doğu Roma'yı (Bizans) vergiye bağlamıştır. Verilen sözlerin tutulmaması üzerinde 471 yılında I. Balkan Seferi ve 447 yılında ise II. Balkan Seferi düzenlendi.
- Yapılan Anatolios Antlaşması'yla Doğu Roma'dan alınacak vergi üç katına çıkarıldı.
- Batı Roma İmparatorluğu üzerine önce Galya (451) ardından İtalya Seferi olmak üzere iki sefer düzenlemiştir.
- Attila'dan sonra yerine geçenler (İlek, Dengizik, İrnek) bütünlüğü koruyamadılar ve devlet yıkıldı.
- Avrupa'da kalan Hunlar buradaki kavimlerle kaynaşarak Türklüklerini kaybettiler.
- Nibelungen Destanı Almanlara ait bir destandır. Bu destanda Attila'ya Etele, Etla ve Etzel (babacan, iyilik sever) denilmiştir.
- Attila tarihte Tanrı'nın Kamçısı (Kırbacı) ve Cesur Kavimlerin Efendisi olarak bilinmektedir.

Akhun Devleti (367-557)

- Akhunlar, tarih kaynaklarında Eftalitler olarak da bilinirler.
- M.S. 350'li yıllardan sonra Juan-juan Devleti'ne bağlı Hun kalıntısı Uar ve Hun adlı iki Türk kabile grubu Altaylar çevresindeki yerlerini terk ederek Güney Kazakistan bölgesine gelmiştir. Burada yaşayan daha önceden gelmiş olan Hun kitlelerini Avrupa'ya yönlendirmişlerdir.
- Güneye yönelerek Afganistan'ın Toharistan civarına geldiler (367).
- 359 yılında Amid'i (Diyarbakır) kuşatan İran ordularının yanında yardımcı olarak Akhun kuvvetleri de bulunmuştur.
- 420 yılından sonra Akhun-Sasanî ilişkileri yeniden bozulmuştur.
- Akhun Devleti'nin Eftal (Abdel) hanedanından Künhan, İran'ın iç işlerine karışarak nüfuzu altına aldığı veliaht Firuz'u Sasanî hükümdarı yaptı (459). Daha sonra Kuzey Hindistan istikametine yönelip, Gupta Devleti'ni dağıttı.
- 484 yılında Ceyhun Nehri kıyılarında mağlup edilen Sasanîlerin Herat bölgesi Ak Hunların eline geçmişti. Bundan sonraki devirlerde Sasanîlerin iç işlerine karışan Akhun Devleti'nin, Şah Kubad'ın yeniden tahta çıkmasını sağladılar.

DATA YAYINLARI

TÜRKLERİN BİLİM, SANAT VE MEDENİYETE KATKILARI

9. ÜNİTE

İLK TÜRK DEVLETLERİ DÖNEMİ

Eğitim

- İlk Türk devletlerinin yaşam biçimleri, onların eğitim anlayışlarını ve eğitim uygulamalarını şekillendirdi.
- İlk Türk devletlerinde verilen eğitimde töre önemli bir yere sahipti.
- Aileler çocukların ve gençlerin sosyalleşmeleri için özel çaba sarf edildi.
- Toplumun eğitimi için şiirler, destanlar ve atasözleri derlendi.
- Derlenen bu ürünler ozanlar aracılığı ile nesilden nesile aktarıldı.
- Oğuz Kağan Destanı'nda insanların hayatı, mevsimler ve ülkelerle ilgili bilgiler yer aldı.
- Manas Destanı'nda insanların kullandıkları aletler ve silahların yanında, hayvan hastalıkları ve insanların anatomik yapılarıyla ilgili bilgiler verildi.
- Ergenekon Destanı'nda demirin nasıl eritildiği anlatıldı.
- Türklerin geçtiği coğrafyalarda yazıtlara rastlanması tabak, çanak, yüzük, küpe, kemer tokası ve kemik eşyalar gibi günlük kullanılan malzemelerde yazıların bulunması, Türklerde halk arasında da okuma ve yazmanın yaygın olduğunun göstergesidir.
- Türklerin eğitim anlayışında ahlak, terbiye, iyilik, cömertlik, sorumluluk ve bilgelik gibi değerler ön plana çıkmıştır.
- Alp insan olmaya büyük önem verilmiş, alp insan olabilmek bir erdem olarak kabul edilmiştir.
- Ata binme, ok atma ve kılıç kalkan kullanma gibi eğitimler, çocuk yaşlardan itibaren disiplinli bir şekilde verilirdi.
- Silah kullanabilme gücüne sahip olan herkes, savaş araç ve gereçlerini kullanma eğitimi alırdı.
- Kök Türklerin eğitim açısından Türk tarihine yaptıkları en önemli katkı, 38 harften oluşan bir alfabeyi kullanıp günümüze kadar gelen Orhun Yazıtları'nı bırakmış olmalarıdır.
- Orhun Yazıtları, Türk tarihine ait bilinen ilk yazılı eser olması açısından önemlidir.
- Türk milletine hitaben yazılan bu yazıtlar Türk milli tarihi ve Türk eğitim tarihi açısından büyük önem taşımaktadır. Orhun Yazıtları, destanlar gibi sözlü kültürden yazılı kültüre geçiş için de önemli bir adımdır.
- Uygurlar Dönemi'nde yerleşik hayat önem kazanmış, diğer kültürlerle de etkileşim artmış, örgün eğitim yerleşmeye başlamıştır.
- Uygurlar kalem ve fırça kullanarak birçok kitap yazmıştır.

Bilim

- Hunlarda verilen önemli eğitimlerden biri de savaş araç ve gereçlerinin yapılmasıyla ilgilidir.
- Hunlar kap kacak yapımı, dokumacılık, ağaç oymacılığı, süsleme sanatları, demir işlemeciliği ve bitki köklerinden kumaş boyası yapılması gibi işleri başarıyla gerçekleştirmişlerdir.
- Hunlar hayvan hastalıklarını misk otuyla dağlama yapıp tedavi etmeye çalışmıştılar.
- Bu durum hayvan hastalıkları gibi konularda bilgi sahibi olduklarını göstermektedir.
- Kök Türkler; demirin işlenmesi, savaş araç ve gereçlerinin yapılması, ok ve yay yapımı, yün ve iplik dokumacılığı ve pamuktan kâğıt yapımı gibi zanaatsal alanlarda geliştiler.
- Bu döneme ait pulluk ve kürek gibi aletlere rastlanması, sert çelik ve yumuşak çelikten bahsedilmesi, Kök Türklerde demir işlemeciliğinin ileri bir düzeyde olduğunu göstermektedir.
- Uygurlar araç gereç yapımı, gelişmiş şehir yapılanması, çiçek hastalığına karşı geliştirilen aşı vb. alanlardaki çalışmalar sayesinde bilimsel açıdan önemli bir noktaya ulaşmıştır.
- Uygurlar bakır oksit, nişadır ve boraks kullanacak kadar ilerlemiş, bakırcılık ve kuyumculukta da ileri bir seviyeye ulaşmışlardır.
- Uygurlar tıbbî konularda oldukça önemli gelişmeler sağlamış sarımsak ve soğanı ilaç yapımında sıkça kullanmışlardır.
- Türklerin bilimsel alandaki çalışmalarına genel olarak bakıldığında otaçı ve emçi denilen hekimlerin görev yaptıkları görülür.
- Uygurlar matbaacılığı bildikleri için tahta kalıpları kullanarak baskı yapmışlardır.
- Mabetlerinde kütüphaneler bulunan Uygurlarda eserler ilk zamanlarda tomar şeklindeki kâğıtlara yazılırken ilerleyen zamanlarda günümüze benzer kitap şekilleriyle yazılmıştır.

DATA YAYINLARI

TÜRK DÜŞÜNCE TARİHİ VE DEVLET FELSEFESİ

10. ÜNİTE

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK DÜŞÜNCESİ

ESKİ TÜRKLERDE DEVLET VE DÜŞÜNCE

- Dünya tarihine yön veren belli başlı milletlerden biri olan Türkler başka toplumlarla karşılaştırıldığında onlardan çok daha önce millet ve devlet olma fikrine sahip olmuşlardır.
- Bu fikirlerin etkisiyle de tarihin en eski dönemlerinden itibaren devlet olarak nitelendirilebilecek siyasi teşekküller meydana getirmiş ve millî varlıklarını koruyabilmişlerdir.
- Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletleri, boy birliği şeklinde ortaya çıkmıştır.
- Eski Türk toplumunun sosyal yapısı; oguş (aile), urug (aileler birliği), boy (ok), budun (millet) ve il (devlet) şeklinde birbirine sıkı sıkıya bağlı olan unsurlardan meydana gelmiştir.
- Bu yapı içinde ön plana çıkan boylar, sosyal dayanışma ve canlılık taşımıştır.
- Bu durum, toplumdaki bireylere birlikte hareket etme arzusu kazandırmış ve onların zorlu mücadelelerle uzun mesafeleri aşmalarını sağlamıştır.
- Türkler, köklü ve yerleşmiş bir toplum yapısına sahiptir.
- Eski Türk toplumunda en küçük birlik olan aile, kan bağı esasına dayanmaktadır.
- Türklerin dünyanın dört bir tarafına dağılmasına rağmen varlıklarını korumaları, aile yapısına verdikleri önemden kaynaklanmıştır.
- Bu toplum yapısında, aileler urugları, uruglar boyları, boylar budunları (millet) meydana getirmiştir.
- Boyların başında bulunan boy beyleri, ekonomik ve siyasi güçleri olan doğrulukları ile tanınmış kimseler arasından seçilmiştir.
- Budunların bir kağan etrafında bir araya gelmesiyle de il oluşmuştur. Türkler, devlete "el" veya "il" adını vermiştir.
- Devlet, yöneticilerle iş birliği yapan geniş halk kitlelerinin gayretleri ve katkıları sonucunda meydana gelmiştir.
- Dolayısıyla budun, devletin hem kurucusu hem de temel unsuru olmuştur. Başka bir deyişle budun, devletin gerçek sahibidir.
- Bu sosyal yapı içerisinde hayatlarını sürdüren ve Orta Asya bozkırlarının elverişli alanlarında hayvancılıkla uğraşan Türk boyları, kendi aralarında güçlü siyasi birlikler oluşturmuştur.
- Bunun ilk örneği Asya Hun Devleti olurken onu Kök Türk ve Uygur gibi diğer Türk devletleri izlemiştir.

NOT

Devlet, hukuki bakımdan emretme hakkına ve yetkisine sahiptir. O emri yürütme gücüne sahip olan yüksek sosyal bir nizamdır. Ancak emretme hakkının itaat edenler tarafından meşru (hak yolu, doğru) kabul edilmesi gerekir. Aksi hâlde devlet yoktur, zorbalık vardır.

- İlk Türklerde devlet adı olarak kullanılan "il" kelimesi, aynı zamanda barış anlamına da gelmekteydi.
- Konargöçer hayatın sebep olduğu şartlar, Türklerde teşkilatlanmayı zorunlu hâle getirmiş, devletin unsurları da;
  - bağımsızlık (oksızlık),
  - ülke,
  - halk (kün)
  - teşkilat olarak belirlenmiştir.
- Boylar konfederasyonu üzerinde yükselen bu ilk Türk devletleri, boylar arasında birlikteliği sağladıkları dönemlerde, güçlerinin zirvesine ulaşmıştır.
- Örneğin Asya Hun Devleti'ne en parlak dönemini yaşatan Mete Han, yirmi altı boyu Türk tarihinde ilk kez tek bayrak altında toplamıştır.
- I. Kök Türk Devleti'nde ise Mukan Kağan, Kore'den Karadeniz'e kadar uzanan sahada yaşayan bütün Tölesleri ve diğer Türk boylarını hâkimiyeti altına alarak devletine en güçlü dönemini yaşatmıştır.
- II. Kök Türk Devleti zamanında da Kapgan Kağan yine Orta Asya'daki tüm Türk boylarını bir bayrak altında toplayarak gücüne güç katmıştır.
- Uygur Kağanı Moyen-Çor ise Hun ve Kök Türk dönemlerinde olduğu gibi öncelikle Orta Asya'daki boyları kendine bağlamıştır.
- İlk Türk devletlerinin kurulması ve güçlenmesinde etkili olan boylar, bu devletlerin zayıflamasında da önemli rol oynamıştır.
- Boyların isyan etmesi ve budun birlikteliğinin bozulması, Türk devletlerinin güç kaybetmesine neden olmuştur.

DATA YAYINLARI

3. KISIM

- Türk Eğitim Tarihi
- Öğretim İlke ve Yöntemleri
- Öğrenme Psikolojisi
- Kültürel Diplomasi ve Eğitim

DATA YAYINLARI

20 PUAN

TÜRK EĞİTİM TARİHİ

11. ÜNİTE

TÜRK EĞİTİM TARİHİNİN AMACI VE ÖNEMİ

- Eğitim tarihi, eğitimin zaman içinde izlediği yolu inceleyen bir bilim dalıdır. Eğitim bilimlerinin bir dalı olarak eğitim fakültelerinde ve ilgili enstitülerde araştırılmaktadır.
- Tüm bilim dalları gibi eğitim bilimleri de kendi akademik geçmişini belgelemektedir. Türk eğitim tarihi, Türklerin eğitim alanındaki geçmişini araştırarak günümüz eğitim uygulama ve sorunlarına çözüm bulmak, geleceğe dönük planlama yapmak için yararlanabileceğimiz veriler sunar.

Türk Eğitim Tarihinin Kapsamı

- Toplumun Eğitim Anlayışı
- Eğitimle İlgili Her Tür Bilgi ve Belge
- Ders Araç ve Gereçleri
- Devletin Eğitim Politikası ve Eğitim Felsefesi
- Yaygın Eğitim Kurumları
- Eğitimle İlgili Kanun, Tüzük ve Yönetmelikler
- Öğretmenlerin Zaman İçinde Değişen Nitelikleri
- Ders Programları ve Kitapları
- Örgün Eğitim Kurumları
- Eğitim Kuramları ve Geliştirilen Eğitim Düşünceleri
- Eğitimle İlgili Nitel ve Nicel Sonuçlar
- Eğitim ve öğretimle ilgili kavramların açıklanması, örneklendirilerek anlaşılmasının sağlanması, gerçekleştirilen eğitim uygulamalarının kavranması, dönemler arası benzerlik ve farklılıkların nedenlerinin açıklanması, günümüz uygulamalarının yorumlanması, bazı olgu, kavram, kurum, kuruluş ve anlayışların zaman içinde değişimi gibi konular Türk eğitim tarihinin kapsamına girer.
- Görülüyor ki Türk eğitim tarihinin konu kapsamı çok geniştir. Bunun nedenleri, eğitimin kapsamının geniş olması ve konuların uzun bir zaman kesiti içinde ele alınmasıdır.

Türk Eğitim Tarihinin Kapsamı, Amacı ve Önemi

- Türk eğitim tarihi, Türklerin eğitim anlayış ve uygulamalarını inceleyerek dönemsel özellikleri ve zaman içinde ortaya çıkan farklılıkları belgelerle ortaya koyar. Dönemsel özellik ve farklılıkların değerlendirilmesi, günümüz eğitim sorunlarının daha iyi anlaşılmasına ve çözülmesine yardımcı olur.

TÜRK EĞİTİM TARİHİNİN DÖNEMLERİ

- Türk eğitim tarihinini dönemlere ayırmak, Hunlardan günümüze kadarki süreçte eğitimimizin seyrini daha iyi görebilmemizi sağlar.
- Türk toplumunu derinden etkilemiş olan iki olay, İslamiyet'in Türklerce kabulü ve cumhuriyetin ilanı, Türk eğitim tarihi açısından da dönüm noktası olarak kabul edilmiştir.
- Buna göre Türk eğitim tarihi, üç ana döneme ayrılır:
  - İlk Türk Devletlerinde Eğitim,
  - İslamiyet'in Kabulünden Sonra Türklerde Eğitim,
  - Cumhuriyet Döneminde Eğitim.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK DEVLETLERİNDE EĞİTİM

- Türk eğitim tarihi, bilinen ilk Türk toplumlarıyla başlar. İslamiyet öncesi dönemde Türk devletlerinden üçü ön plana çıkar: Hun, Kök Türk ve Uygur devletleri.
- Bunların eğitim görüş ve uygulamalarında görülen temel özellikler şunlardır:

İlk Türk Devletlerinde Eğitimin Temel Özellikleri

- Eğitim anlayışı ve uygulamaları toplumun yaşama biçiminin etkisiyle şekillenmiştir.
- Eğitimde toplumun töresi çok önemlidir.
- Bu dönemde örgün eğitim kurumlarının bulunduğunu gösteren kesin bir delil yoktur.
- Şiir, atasözü gibi sözlü edebiyat ürünlerinin halk eğitiminde önemli rolü vardır.
- Eski Türklerde mesleki eğitim önemlidir.
- Dışa dönük, akıncı, mert bir insan modeli olan "alp" tipine önem verilir.

DATA YAYINLARI

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ

12. ÜNİTE

ÖĞRETİM İLKELERİ

- İlke; amaca ulaştırmada doğruluğu kanıtlanmış, şüpheden arındırılmış öncül, düşünce ve yol gösterici fikirlerdir.
- Öğretim ilkeleri eğitim durumlarının planlanmasında, uygulanmasında, değerlendirilmesinde öğretmene rehberlik eder.
- Öğretim ilkeleri öğrencinin yaşına, bilişsel olgunlaşma düzeyine, dersin yapısına göre değişmez niteliktedir. Öğrencinin yaşına, hazırbulunuşluğuna dersin yapısına göre değişiklik gösteren unsurlar; öğretim stratejisi, öğretim yöntem ve tekniklerdir.

1. HEDEFE GÖRELİK

- Eğitim durumları öncelikle işe koşulduğu hedeflere hizmet edici, belli davranışları geliştirici nitelikte olmalıdır.
- Seçilen strateji, yöntem, teknikler bizi seçtiğimiz hedeflere götürecek nitelikte olmalıdır.

NOT

Programın en önemli öğesi hedefler olduğu için öğretim sürecindeki herşeyde ilk dikkate alınması gereken hedeflerdir.

2. DÜZEYE UYGUNLUK (ÖĞRENCİYE GÖRELİK)

- Öğretim sırasında öğrencinin ilgi ve isteklerinin, psikolojik ve fizyolojik özelliklerinin göz önünde bulundurulmasıdır.
- Öğrenciye görelilik ilkesi öğretim etkinlikleri düzenlenirken; öğrencinin yaşının, öğrencinin olgunlaşma düzeyinin, öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarının, öğrencinin hazırbulunuşluğunun dikkate alınarak planlanmasını ifade eder.

Örnek

Orta okul ve lisede işlenen konuların farklı olması öğrenciye görelik ilkesinin gereğidir.

NOT

Düzeye uygunluk ilkesinin sınıf içinde etkili biçimde uygulanması için öncelikle öğrencilerin hazırbulunuşluk durumu dikkate alınmalıdır.

3. YAPARAK

- Öğrencinin birçok duyu organıyla öğrenme sürecine katılmasıdır. Böylece öğrenmeler daha kalıcı hale gelir.
- Yaparak ve yaşayarak öğrenme etkili ve kalıcı olur.

Örnek

Öğrenciler okuduklarının %10, işittiklerinin %20, gördüklerinin %30, gördükleri ve işittiklerinin %50, söylediklerinin %70, yapıp söylediklerinin %90'ını akılda tutmuşlardır.

4. YAŞAMA YAKINLIK (HAYATİLİK)

- Öğretim sürecinde bireyin gereksinim duyacağı yararlı ve kullanılabilir bilgilerin öğretilmesidir.
- Okul ortamı öğrenciye yaşam gerçeklerine uzak olmayan **bir yaşantı** sunmalıdır.

Örnek

İlkokuldaki öğrencilere matematik dersinde öğrenilen dört işlemlerini marketten alışverişte kullanabilmelerine yönelik örnek verilebilir.

5. BİLİNENDEN BİLİNMEYENE

- Daha önce bilinenlerden hareketle yeni bilgilerin öğretilmesidir.
- Yeni öğrenilen bilgiler eskilerle karşılaştırılıp ilişkilendirilince öğrenmeler kalıcılığını korumaktadır.

Örnek

Matematik dersinde çarpma işlemi öğretilirken öğrencilere daha önceden öğrettiği toplama işlemiyle ilişkilendirilerek uygulamalar yaptırılması

6. YAKINDAN UZAĞA

- Öğretimin; öğrencinin yakın çevresinden uzak çevresine(mantıksal yakınlık), yakın bir zamandan uzak bir zamana(zamansal yakınlık) ulaşacak şekilde gerçekleştirilmesidir.

Örnek

Konular işlenirken verilecek örneklerin ilçe, il, bölge ve ülke şeklinde bir sıra izlemesi

DATA YAYINLARI

TEST 5 ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisinde sunuş yoluyla öğretim stratejisinde kullanılan ön organize edicilerin kullanım amacı verilmiştir?

A) Bilgileri basitten karmaşığa doğru sıralamak, öğrenmeyi kolaylaştırmak

B) Bilgilerin genel yapısını göstermek ve sonradan öğrenilecekleri etkili bir şekilde kaydetmek

C) Öğrencilerin bilgilerden yola çıkarak keşfetmelerini sağlamak

D) Ön öğrenmeleri hatırlatmak

2. Serkan, sürekli geçmiş deneyimleri üzerinde düşünmekte ve karşılaştığı sorunları çözerken bunları kullanmaktadır. Sürekli öz eleştiri ve öz değerlendirme yapmaktadır.

Bu anlamda aşağıdaki niteliklerden hangisine Serkan'ın sahip olması <u>beklenmez</u>?

A) Eleştirileri hoşgörü ile karşılama

B) Fikirlerinde ısrarcı olma

C) Günlük tutma

D) Bireysel ve bağımsız olma

3. Öğrenciler okul müdürüne "Öğretmenin kullandığı dili hiç anlamıyoruz. Çok ağır terimler ve sözcükler bulunan cümleler kuruyor. Bu şekilde devam ederse dersi anlamadan dönemi bitireceğiz." diyerek fizik dersinin işlenişi ile ilgili serzenişte bulunurlar.

Yukarıdaki parçaya göre fizik öğretmeni aşağıdaki öğretim ilkelerinden hangisine aykırı davranmıştır?

A) Güncellik

B) Ekonomiklik

C) Açıklık

D) Somuttan soyuta

4. İş birlikli öğrenme yaklaşımına göre aşağıdakilerden hangisi öğrenciye kazandırılmak istenen becerilerden biri <u>değildir</u>?

A) Birbirinden öğrenme

B) Sosyal beceriler

C) Paylaşma ve iş birliği

D) Rekabetçi ortam

5. Okula yeni başlayan çocukların büyük çoğunluğunun başlangıçta, okul ve okuldaki öğrenmeye ilişkin tutumlarının pek belirgin olmadığı bilinmektedir. Çocuklar, genellikle okulun ilk yıllarıyla birlikte okul ve okuldaki öğrenmeye ilişkin doğrudan yaşantılar edinmeye başlarlar. Bu dönemde çocukların okulda ya da sınıfta yaşamış olduğu olumsuz durumlar ileriki yaşamda okula, öğretmene ve öğrenmeye karşı tutumlarını etkileyecektir.

Bu durum öğrenmede aşağıdaki faktörlerden hangisinin önemine işaret etmektedir?

A) Bilgi açısından bir dersi öğrenmek için yeterli donanımla öğrenme ortamına gelmek önemlidir.

B) Öğrenmeye karşı duyuşsal özelliklerin iyi durumda olması öğrenmeyi olumlu etkiler.

C) Öğrencilerin bilişsel anlamda önceki öğrenmeleri, yeni öğrenmelerde önemli etkiye sahiptir.

D) Öğretmenlerin dersi ses tonu iyi ayarlanmış bir şekilde anlatmaları öğrenmeyi çok fazla etkilememektedir.

6. Aşağıdaki tekniklerden hangisinde az sayıda birey kısa bir süre için bir araya gelmekte, ortak birtakım konularda görüş alışverişinde bulunup düşüncelerini belirttikten sonra, konuşulanlar özetlenerek katılımcılara dağıtılmaktadır?

A) Kollegyum

B) Workshop

C) Açık oturum

D) Fikir taraması

7. Öğrencilerin temel düzeydeki bilgiye sınıf dışında ulaştıkları, sınıf içi zamanı ise tartışma, uygulama ve problem çözme gibi üst düzey becerilerle geçirdiği öğrenme tekniğidir. Bu teknikte aktif öğrenme ve öz düzenleme kavramları çok önemsenir. Bilginin öğrencilere sunulması yerine bilgiye kendi çabalarıyla ulaşan öğrencilerin yaptıkları üst düzey çalışmalar ve bu durumun başarı ve motivasyon üzerindeki olumlu etkisi tekniğin avantajları arasındadır.

Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki öğretim tekniklerinden hangisiyle ilgilidir?

A) Ters yüz öğrenme

B) Bireyselleştirilmiş öğretim

C) Arkası yarın

D) Sokrat semineri

DATA YAYINLARI

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

13. ÜNİTE

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİNE GİRİŞ

Öğrenme psikolojisi; öğrenmeyi oluşturan ve etkileyen unsurları, öğrenme sonucu ortaya çıkan davranış değişikliğinin nasıl oluştuğunu inceleyen pozitif bir bilimdir.

ÖĞRENMEYLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Öğrenme: Öğrenme organizmanın kendi yaşantısı yoluyla davranışlarında meydana gelen nispeten kalıcı izli (göreli olarak) davranış değişikliğidir.

Yaşantı: Bireyin çevresi ile etkileşimi sonucu bireyde kalan izdir. Fakat tüm yaşantılar bireyde kalıcı bir iz bırakmaz. Kalıcı bir iz olması için bu etkileşimin yaşantı eşiğini aşması gerekir.

Performans: Davranışın düzeyini ve öğrenilenlerin davranışa dönüştürülmesini ifade eder. Edim veya icra olarak da adlandırılır.

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

ÖĞRENMEYİ DOĞRUDAN ETKİLEYEN FAKTÖRLER

ÖĞRENEN İLE İLGİLİ FAKTÖRLER

Türe Özgü Hazıroluş: Bir organizmanın istenilen davranışı göstermesi için gerekli biyolojik donanıma sahip olması durumuna türe özgü hazıroluş denir.

Örnek

Bir köpeğe havaya atılan topu yakalama davranışı öğretilebilirken aynı davranışın bir ineğe öğretilememesi

Olgunlaşma: Olgunlaşma, bireyin herhangi bir organının kendinden beklenen görevi yapabilecek düzeye erişmesidir. Diğer bir ifade ile olgunlaşma, organizmanın temelindeki potansiyel güçlerin görev yapabilecek düzeye ulaşmasını ifade etmektedir.

Örnek

Yazı yazabilmek için parmakların ince kaslarının gerekli olgunluğa erişmesi gerekir.

Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı: Genel uyarılmışlık hâli, organizmanın dışarıdan gelen uyarıcıları alma, işleyebilme kapasite ve becerisini gösterir. Uyarılmışlık düzeyi ile öğrenme arasında bir ilişki vardır. Yani, öğrenmenin meydana gelebilmesi için uyarılmışlığın da belirli bir düzeyde olması gerekir.

Örnek

Öğrencinin ders çalışırken istekli olması, masada çalışması, uykusuz, aç ve yorgun olmaması genel uyarılmışlık hâlini olumlu etkiler.

Önceki (Eski) Yaşantılar: Öğrenme sürecinde konu ile ilgili deneyimler yeni öğrenmeleri etkiler. Genel olarak yeni öğrenmeler öncekilerin üzerine kurulur.

a. Aktarma (Transfer)

Bireyin önceden öğrendiği bilgiler yeni bilgilerin öğrenilmesini kolaylaştırabilir ya da zorlaştırabilir. Bu durumda karşımıza iki türlü aktarım çıkar:

1. **Olumlu Aktarma (Pozitif Transfer):** Önceki öğrenmelerin yeni öğrenmeleri kolaylaştırması, desteklemesidir.

Örnek

Bisiklet sürmeyi bilen bireyin motosiklet sürmeyi daha kolay öğrenmesi

2. **İleriye Etkin Kolaylaştırma:** Önceki öğrenmenin sonraki öğrenmeyi kolaylaştırması veya hızlandırmasıdır.

Örnek

Fotoğraf makinesini kullanan bireyin kamerayla çekim yapmayı daha kolay öğrenmesi

- **Geriye Etkin Kolaylaştırma:** Sonraki öğrenmenin önceki öğrenmeyi daha ustaca veya daha etkili yapmayı sağlamasıdır.

Örnek

Nohut pişiren kadının kuru fasulye yapmayı öğrendikten sonra nohudu daha iyi pişirmesi

3. **Olumsuz Aktarma (Negatif Transfer):** Önceki öğrenmelerin sonraki öğrenmeleri olumsuz etkilemesine ve zorlaştırmasına olumsuz aktarma denir.

Örnek

F klavye kullanan birinin Q klavye kullanırken zorlanması

DATA YAYINLARI

KÜLTÜREL DİPLOMASİ VE EĞİTİM

14. ÜNİTE

KÜLTÜREL DİPLOMASİ

DİPLOMASİ NEDİR?

- Modern anlamda ilk olarak 1796 yılında kullanılan diplomasi kavramı, günümüzde uluslararası politikanın yürütülmesi, dış politikanın uygulanması ile ilişkilendirilmektedir.
- Tarih boyunca insan ilişkilerinin gelişim içinde olduğu düşünülünce diplomasi kavramının sadece politika ile sınırlandırılamayacağı gerçeği ortaya çıkar.
- Gelişen ilişkiler ve uzağı yakın eden teknolojik gelişmeler, diplomasinin uygulanma şeklini değiştirirken etki alanını genişletmiş ve aynı zamanda sürece katılan aktör sayısını da artırmıştır.
- Ulusal çıkarları korumayı amaçlayan diplomasi trafiği, aslında silahsız yapılan bir savaş şeklinde ifade edilebilir.
- Uluslar diplomasi aracılığıyla tanıtımlarını yapmak, haklarını korumak ve küresel dünyada varlıklarını duyurmayı amaçlar. Bunun için de yeterli ekonomik, siyasi ve askeri güce sahip olmaları önemlidir.
- İlk dönemlerde diplomatların başka ülkelere gitmesi ve görevlerini tamamladıktan sonra ülkelerine dönmeleri şeklinde gerçekleşen diplomatik faaliyetler, zamanın gerekliliğine cevap verme adına daha uzun süreli ilişkilere dönüşmüş ve daha barışçıl ilişkiler yürütmeyi amaçlamıştır.
- Bu da gösteriyor ki ilk başta ikna süreci şeklinde ilerleyen diplomasi, zamanla evrilerek ilişki kurma boyutuna ulaşmıştır. Ayrıca kültürel iletişim ve etkileşim yoluyla ülkeler arasında daha da gelişen ilişkiler, karşılıklı bir anlayışı doğurmuş bu da kamu diplomasisi şemsiyesi altında kültürel diplomasi ve eğitim diplomasisini gündeme getirmiştir.

KÜLTÜREL DİPLOMASİ NEDİR?

- Kültürel diplomasi; uzun vadeli kültürel ilişkilerde, kültürel ve milli değerlerin yayılmasını sağlayan faaliyetler bütünü şeklinde tanımlanabilir.
- Kültürel diplomasi insan üzerine kurulmuş ve ülke çıkarlarına hizmet eden bir ilişkiler yumağı şeklinde de tanımlanabilir.
- Toplumların yaşam biçimini oluşturan kültür; toplumların sahip olduğu gelenek, görenek, örf, adet, bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk gibi unsurlarını kapsar.
- Kültürler ve milletler arasındaki ilişkileri yükseltmeyi amaçlasa da asıl hedef kültürel diplomasi ile ulusun kendisini dünyaya anlatmasını sağlamaktır.

KÜLTÜREL DİPLOMASİ İLE İLGİLİ TERİMLER

- Kamu diplomasisinin bir alt başlığı olan kültürel diplomasiyi anlamlandırabilmek için bu kavram ile ilişkilendirilen bazı terimleri iyi bilmek gerekir.
- Kültürel diplomasi konu başlığında sıkça karşılaşılan sert güç, yumuşak güç, akıllı güç, propaganda ve markalaşma, kamu diplomasisi terimleri bunlardan bazılarıdır.

Sert Güç

- Sert güç, dış politika amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla kullanılan silahlı kuvvetleri (askeri güç ve polis gücü) ifade etmektedir.
- Diplomaside en büyük başarı, sert güce fiilen başvurmadan sonuç almaktır. Etkili bir askeri güce sahip olmak olası saldırıları caydırıcı etki yapar ve ülke güvenliğinin korunmasına yardımcı olur.
- Sert güç, bir devletin diğer ülkeleri askeri ve ekonomik güç ile tehdit ve/veya kandırma stratejileri kullanarak etkilemeye çalışması şeklinde uygulanır.
- Günümüzde diplomasinin başarısız olduğu durumlarda ortaya çıkan sert güç, güçlü tarafın karşı tarafa uyguladığı yaptırımlardan biri olarak kullanılmaktadır.

Yumuşak Güç

- Yumuşak güç kavramı; diplomasi ilişkileri kurulanları cezbetmeyi, onların tercihlerini şekillendirmeyi ve zor kullanmadan onları ikna etmeyi ifade eder.
- Yumuşak güçte cezbetme, akıl çelme ve gündem belirleme gibi yöntemler kullanılır. Burada manipüle etme becerisine de rastlanılabilir.
- Yumuşak güç zaman ve mekâna bağlı olarak değişiklik gösterir. İletilen mesajlar farklı ortamlarda, farklı alıcılar tarafından, farklı etkilerle alınır ve yorumlanır.
- Küresel bilgi çağına girilmesi, kültür ve sanatın değer kazanmasıyla birlikte, sert güç yerini yumuşak güce bırakmıştır.

DATA YAYINLARI

4. KISIM

- 05/06/2003 Tarihli ve 2003/5753 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
- 657 Sayılı DMK'nın 1. Kısmı ile 4. Kısmının 7. Bölümü
- 5682 Sayılı Pasaport Kanunu
- 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6. Kısmının 11. Bölümü (Millî Eğitim Bakanlığı)
- Uluslararası Kuruluşlar
- Genel Kültür

20 PUAN

DATA YAYINLARI

BAKANLIKLARARASI ORTAK KÜLTÜR KOMİSYONUNUN ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ İLE BU KOMİSYON TARAFINDAN YURTDIŞINDA GÖREVLENDİRİLECEK PERSONELİN NİTELİKLERİ İLE HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN KARAR

15. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam: –Madde 1

Bu Kararla, Türk kültürünün yurtdışında tanıtılması, yayılması ve korunması, yurtdışındaki vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve dini konularda aydınlatılması ile Türk dilinin öğretilmesi amacıyla yurtdışına görevlendirilecek personelin unvanı, sayısı, nitelikleri, seçimleri, görev yerleri ve süreleri, izinleri, yurtdışındaki görevlerinin sona erdirilmesi ve diğer hususlara ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir.

Dayanak: –Madde 2

Bu Karar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 36 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 3

Bu Kararda geçen;

Komisyon: Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu'nu,

Yurtdışında görevlendirilen personel: **1 inci maddede** belirtilen amacın gerçekleştirilmesini sağlamak üzere; öğretim **üyesi**, öğretim görevlisi, okutman, öğretmen ve din görevlisi olarak Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonunca geçici olarak görevlendirilecek personeli,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonunun Kuruluşu, Çalışma Esas ve Usulleri

Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonunun kuruluşu: –Madde 4

(Değişik: 2/5/2012-2012/3149 BKK) Dışişleri Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde Maliye, Milli Eğitim ve Kültür ve Turizm Bakanlıkları ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının yetkili temsilcilerinden oluşan Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu kurulmuştur. Diyanet İşleri Başkanlığı yetkili temsilcisi, din görevlilerine dair iş ve işlemlerde Komisyona iştirak eder.

Komisyon toplantılarına, gerekli görülmesi halinde diğer ilgili kurumlardan da temsilci çağrılabilir.

Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonunun çalışma esas ve usulleri: –Madde 5

Yurtdışında görevlendirilecek personelin unvanı, sayısı, nitelikleri, seçim esas ve usulleri, görev yerleri ve süreleri, izinleri, yurtdışındaki görevlerinin sona erdirilmesi ve diğer hususlara ilişkin işler bu Karar esaslarına göre Komisyon tarafından yürütülür. İlgililerin görev sürelerinin uzatılması, görevlerinin sona erdirilmesi ve yurda geri çağrılmalarına ilişkin hususlarda personelin görev yaptığı yerdeki misyon şefinin görüşü de dikkate alınır.

Yurtdışında görevlendirilecek personelin; bu Kararda belirtilen esaslar çerçevesinde seçimleri, görevlerini ifada ihtiyaç duyulacak hizmet içi eğitimleri, ihtiyaç durumu göz önüne alınmak suretiyle Karara ekli Cetvelde belirtilen ülkelerde görev yerlerinin tespiti, gözetim ve denetimleri, **8 inci maddede** belirtilen azami süreyi geçmemek üzere görevlendirme sürelerinin uzatılması ile izinlerin kullanılmasına ilişkin esas ve usuller Komisyonca belirlenir.

Bu Karar uyarınca Komisyona verilmiş olan görevler ile diğer hususların yürütülmesine ilişkin olarak Komisyonun çalışma esas ve usulleri, anılan kurumlarca müştereken tespit edilir. Komisyon kararları oybirliği ile alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonunca Yurtdışında Görevlendirilecek Personelin Sayısı, Nitelikleri, Seçim Esas ve Usulleri, Görev Süreleri, Aylıkları, İzinleri ve Geri Çağrılmaları

Yurtdışında görevlendirilecek personelin sayısı: –Madde 6

Komisyonca yurtdışında görevlendirilecek toplam personel sayısı 3.500'ü **geçemez.** Yurtdışında görevlendirilecek personelin, Komisyonun görüşü üzerine ülkelere göre sayı ve unvanlarını tespit etmeye Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları müştereken yetkilidir.

DATA YAYINLARI

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

16. ÜNİTE

KISIM - I
Genel Hükümler

BÖLÜM: 1
Kapsam, Amaç, Temel İlkeler, İstihdam Şekilleri

Kapsam: –Madde 1

Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır.

Sözleşmeli ve geçici personel hakkında bu Kanunda belirtilen özel hükümler uygulanır.

Anayasa Mahkemesi **üye** ve **yedek** üyeleri ile raportörleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mansupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları, Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim **üye** ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehtaran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera va Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.

Amaç: –Madde 2

Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler.çe

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.

Temel ilkeler: –Madde 3

Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

A. Sınıflandırma:

Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

B. Kariyer:

Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

C. Liyakat:

Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

İstihdam şekilleri: –Madde 4

Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür.

A) Memur:

Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır.

Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.

B) Sözleşmeli personel:

Kalkınma planı, **yıllık** program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Cumhurbaşkanınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde, ihdas edilen pozisyonlarda, mali **yılla** sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.

DATA YAYINLARI

5682 SAYILI PASAPORT KANUNU

17. ÜNİTE

Giriş - çıkış kapıları: –Madde 1

Türk vatandaşları ve yabancılar Cumhurbaşkanınca tayin olunan yolcu giriş - çıkış kapılarından Türkiye'ye girip çıkabilirler.

Gümrük kapılarının açılışında İçişleri Bakanlığının görüşü alınır.

Pasaport veya pasaport yerine geçerli vesika zorunluğu: –Madde 2

Türk vatandaşları ile yabancılar Türkiye'ye girebilmek ve Türkiye'den çıkabilmek için yolcu giriş - çıkış kapılarındaki polis makamlarına usulüne uygun ve muteber pasaport veya pasaport yerine geçerli bir vesika ibraz etmeye mecburdurlar.

Gümrük ve diğer işlemlerin yapılabilmesi için polis makamlarınca giriş veya çıkış işlemlerinin bitirilmesi şarttır.

Kanunlar ve milletlerarası anlaşmalarla tespit edilenlerden başka, Türk vatandaşları ile yabancılar için, ne gibi belgelerin pasaport yerine geçerli kabul edilebileceği hususunda İçişleri ve Dışişleri bakanlıkları müştereken karar almaya yetkilidirler.

Pasaport veya vesikasız gelen Türk vatandaşları: –Madde 3

Pasaportsuz veya vesikasız, usulüne uygun veya muteber olmayan pasaport veya vesikalarla Türkiye sınırlarına gelerek Türk vatandaşlığını iddia edenler:

A) Türkiye Cumhuriyeti nüfus hüviyet cüzdanlarını veya hüviyet varakalarını ibraz ettikleri ve bunların kendilerine ait bulunduğu tahakkuk eylediği takdirde;

B) Nüfus hüviyet varakasından başka vesika veya delil gösterenler ise, bu vesika veya delillerin kıymeti polisçe takdir edilerek Türk vatandaşı olduklarına kanaat getirilmesi halinde Türkiye'ye kabul olunurlar.

Yukardaki (B) fıkrasında bahis mevzuu kimseler vatandaşlıkları en seri vasıta ile usulü veçhile sabit oluncaya kadar icabederse en yakın idare merkezine gönderilerek mahalli mülkiye amirinin göstereceği yerde oturtulabilirler.

Türk vatandaşlığı sabit olmayanlar geri çevrilirler.

Pasaportsuz veya vesikasız gelen yabancılar: –Madde 4

(Mülga: 4/4/2013-6458/124 md.)

Giriş vizesi mecburiyeti: –Madde 5

(Mülga birinci ve ikinci fıkra: 4/4/2013-6458/124 md.)

Türk vatandaşları Türkiye'ye gelmek için vize almak mecburiyetine tabi değildirler.

Vize muafiyeti: –Madde 6

(Mülga: 4/4/2013-6458/124 md.)

Çıkış vizesi: –Madde 7

(Mülga: 4/4/2013-6458/124 md.)

Türkiye'ye girmeleri memnu kimseler: –Madde 8

(Mülga: 4/4/2013-6458/124 md.)

Mukabelei bilmisil: –Madde 9

(Mülga: 4/4/2013-6458/124 md.)

İstisnai pasaport ve vize kolaylıkları: –Madde 10

(Mülga: 4/4/2013-6458/124 md.)

Harbde ve fevkalade hallerde istisnai tedbirler: –Madde 11

(Mülga: 4/4/2013-6458/124 md.)

Pasaportların ve vesikaların nevileri, harçları ve bunları vermeye yetkili makamlar: –Madde 12

Türkiye Cumhuriyeti namına verilecek pasaport ve bunların yerini tutmaya mahsus vesikalar şunlardır:

A) Pasaportlar:

I - Diplomatik pasaportlar;

II- Hususi damgalı pasaportlar;

III - Hizmet damgalı pasaportlar;

IV - Umuma mahsus pasaportlar (Münferit veya müşterek olur);

DATA YAYINLARI

1 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ (MEB)

18. ÜNİTE

ONBİRİNCİ BÖLÜM
Milli Eğitim Bakanlığı

Görevler: –Madde 301

(1) Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedenî, zihnî, ahlakî, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek,

b) Eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek,

c) Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek,

ç) Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejilerin geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak, belirlenen politikaları uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek,

d) Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejilerin geliştirilmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, belirlenen politikaları uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,

e) Özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,

f) Yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim ve öğretim kurumlarını açmak, açılmasına izin vermek ve denetlemek,

g) Yurtdışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürütmek,

ğ) Yükseköğretim dışında kalan ve diğer kurum ve kuruluşlarca açılan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve düzenlemelerini hazırlamak,

h) Yükseköğretimin millî eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek,

ı) Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

Teşkilat: –Madde 302

(1) Milli Eğitim Bakanlığı; merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatından oluşur.

Hizmet birimleri: –Madde 303

(1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

a) Temel Eğitim Genel Müdürlüğü,

b) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü,

c) Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü,

ç) Din Öğretimi Genel Müdürlüğü,

d) Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

e) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü,

f) Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü,

g) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü,

ğ) **(Mülga:RG-28/12/2024-32766-CK-176/2 md.),**

h) Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

ı) Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü,

i) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü,

j) Personel Genel Müdürlüğü,

k) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

l) Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

m) ***(Ek:RG-6/2/2021-31387-CK-70/8 md.)*** Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü,

n) ***(Ek:RG-6/2/2021-31387-CK-70/8 md.)*** İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü,

o) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

DATA YAYINLARI

ULUSAL VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR

19. ÜNİTE

I. ULUSAL KURULUŞLAR

A. SOSYAL YARDIM KURULUŞLARI

Kızılay	⊙ 11 Haziran 1868 tarihinde "Mecruhin ve Mardayı Askeriyeye İmdat ve Muavenet Cemiyeti" adıyla kurulmuş, 14 Nisan 1877'de "Osmanlı Hilali Ahmer Cemiyeti", 1923'te Cumhuriyet'in ilanından sonra "Türkiye Hilali Ahmer Cemiyeti", 1935'te "Türkiye Kızılay Cemiyeti" ve 1947'de de "Türkiye Kızılay Derneği" adını almıştır. Kısaca "Kızılay" olarak ifade edilir. ⊙ **Amacı;** afet ve felaketlere uğrayanlara yardım etmektir.
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu	⊙ Bir yardım kurumudur. 1921 yılında kurulan Himaye-i Etfal, 1935 yılında Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumuna dönüştürülmüştür. ⊙ **Amacı;** çocuk, engelli, yaşlı ve kimsesizlere bakmaktır.
Yeşilay	⊙ 1920'de kurulmuştur. ⊙ **Amacı;** kişileri sigara, alkol, uyuşturucu vs. zararlı maddelerden korumaktır.
Türk Hava Kurumu	⊙ 1925 yılında Atatürk tarafından kurdurulmuştur. ⊙ **Amacı;** Türk havacılığını geliştirmektir.
Milli Eğitim Vakfı	⊙ 19 Şubat 1981 tarihinde kurulmuştur. ⊙ **Amacı;** eğitimi ileri düzeye ulaştırmaktır. Ayrıca milli eğitimin gelişmesi için sosyal ve kültürel tedbirleri almakla görevli bir kurumdur.
Darülaceze	⊙ 1895 yılında padişah II. Abdülhamit'in fermanı üzerine Okmeydanı'nda 27.000 metrekarelik bir alan üzerine kurulmuş bir hayır kurumudur. ⊙ **Amacı;** Burada yüzyıldan beri din, mezhep, dil, ırk, sınıf ve cinsiyet farkı gözetmeksizin bakıma muhtaç kimsesiz, yaşlı ve sakat insanlarla, sokağa terk edilmiş 0-6 yaş arası çocuklar ücretsiz olarak, her türlü ihtiyaçları karşılanarak barındırılmaktadır.
Mehmetçik Vakfı	⊙ TSK Mehmetçik Vakfı, 17 Mayıs 1982'de kurulmuştur. ⊙ **Amacı;** Türk Silahlı Kuvvetlerinde yaptığı vatan hizmeti esnasında şehit edilen veya herhangi bir nedenle hayatını kaybeden Mehmetçiklerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere yardım etmektedir.

B. GÖNÜLLÜ YARDIM KURULUŞLARI

- TEMA (Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı)
- Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu
- Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği
- Türkiye Deprem Vakfı
- AKUT (Arama Kurtarma Timi)
- Türkiye Yardımseverler Derneği
- Türkiye Güçsüzler ve Kimsesizler Vakfı
- Dayanışma Vakfı
- Deprem Derneği

DATA YAYINLARI

GENEL KÜLTÜR, GÜNCEL KONULAR

20. ÜNİTE

2024 YILI GELİŞMELERİ

- Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) kurduğu Türk Dünyası Ortak Alfabe Komisyonu 34 harften oluşan Ortak Türk Alfabesini kabul etti.
- NATO'ya 2023 yılında Finlandiya, 2024 yılında İsveç üye olmuştur.
- UNESCO 2024 yılını Dîvanu Lugâti't Türk, Ali Kuşçu, Fuat Sezgin ve Mahtumkulu Firaki Yılı ilan etmiştir.
- 2024 Avrupa Gençlik başkenti Belçika'nın Gent şehri olarak seçilmiştir.
- 2024 yılı Avrupa Kültür Başkentleri; Estonya / Tartu, Avusturya / Bad Ischi, Norveç / Bodo şehirleri seçilmiştir.
- UNESCO Dünya miras listesinde yer alan Karabük'ün Safranbolu ilçesi ile Kastamonu'nun Daday ilçesine "Sakin Şehir" ünvanı verildi.
- Birleşmiş Milletler 2024 yılını Uluslararası Deve Yılı olarak ilan etmiştir.
- 2024 yılı Dünya Spor Başkenti seçilen yer Bulgaristan'ın Sofya şehri olmuştur.
- 2024 Dünya Kitap Başkenti UNESCO tarafından Fransa'nın Strazburg kenti seçilmiştir.
- TÜRKSOY, Daimi Konseyinde yapılan toplantısında aldığı karar neticesinde 2024 Türk Dünyası Kültür Başkenti Türkmenistan'ın tarihi Anev şehri seçilmiştir.
- Avrupa Komisyonu tarafından yapılan toplantıda 2024 yılı Yeşil Avrupa başkenti seçilen yer İspanya'nın Valencia adlı şehri olmuştur.
- İslam İşbirliği Teşkilatı, Özbekistan'ın Hiva şehrini 2024 yılının turizm kenti olarak ilan etmiştir. 2023 yılının turizm kenti ise Şanlıurfa'ydı.
- İslami Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu (ISESCO) tarafından 2024 İslam Dünyası Kültür Başkenti ilan edilen şehir Azerbaycan'ın Şuşa şehri olmuştur.
- 2024-2028 yılları arasında ülkemizde 12. Kalkınma Planı uygulanacaktır.
- ABD'li nöroteknoloji şirketi Neuralink'in kurucusu Elon Musk, 30 Ocak'ta, ilk kez bir insana beyin çipinin yerleştirildiğini açıkladı.
- Uluslararası Uzay İstasyonuna çıkan Türkiye'nin ilk astronotu Alper Gezeravcı Dünya'ya döndü. Bu özel uzay uçuşunun ismi "Axiom Mission 3 (Ax-3)"tür.
- Türkiye'nin ikinci astronotu Tuva Cihangir Ataseven 8 Haziran 2024 tarihinde uzaya gitti.
- 17 Şubat'ta Milli Uçak Gemisi konsept tasarım aşaması başladı.
- 21 Şubat'ta Milli Muharip Uçak ilk uçuşunu gerçekleştirdi.
- 9 Mart'ta TEI'nin geliştirdiği Türkiye'nin ilk milli turbofan uçak motoru TF6000 ilk kez çalıştırıldı.
- 20-21 Mart'ta Dünya Takımlar Yürüyüş Şampiyonası Antalya'da düzenledi.
- 31 Mart'ta yerel seçimler gerçekleştirildi.
- 14 Nisan'da Fenerbahçe kadın basketbol takımı üst üste 2. kez EuroLeague Kadınlar şampiyonu oldu.
- 21 Nisan'da 2023-24 Sultanlar Ligi şampiyonu Fenerbahçe Opet oldu.
- 5 Mayıs'ta 2023-24 Kadınlar Süper Ligi şampiyonu Galatasaray oldu.
- 6 Mayıs'ta Milli Muharip Uçak ikinci test uçuşunu yaptı.
- 23 Mayıs'ta 2023-24 Türkiye Kupası şampiyonu Beşiktaş oldu.
- 26 Mayıs'ta Galatasaray, 2023-24 Süper Lig şampiyonu oldu.
- 29 Mayıs'ta Yunanistan'ın Atina şehrindeki Ayasofya Stadyumu'nda oynanan UEFA Avrupa Konferans 3. finalini Olympiakos kazanmıştır.
- 8 Haziran'da Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası finalinde İspanya'yı 3-0 yenen Türkiye 3. kez Avrupa şampiyonu oldu.
- 21 Haziran'da 2024 FIVB Kadınlar Voleybol Milletler Ligi çeyrek finalinde Polonya'ya 3-2 yenilen Türkiye, FIVB Kadınlar Voleybol Milletler Ligi tarihinde ilk kez yarı finalden önce elendi.
- 9 Temmuz'da Türkiye'nin ilk yerli ve millî haberleşme uydusu Türksat 6A SpaceX iş birliğiyle uzaya gönderildi.
- 3 Ağustos'ta Süper Kupa finalinde Galatasaray'ı 5-0 yenen Beşiktaş şampiyon oldu.

DATA YAYINLARI

TEST 4 TÜRKİYE VE DÜNYA İLE İLGİLİ GENEL, KÜLTÜREL VE GÜNCEL SOSYOEKONOMİK KONULAR

1. Nesli tükenme ile karşı karşıya olan kelaynak kuşlarının ülkemizde bulunduğu ilçe aşağıdakilerden hangisidir?

A) Divriği

B) Birecik

C) Başkale

D) Maden

2. "Gençliğimiz, Mahşer, Sözde Kızlar, Bir Tereddüdün Romanı, Matmazel Noralya'nın Koltuğu" **gibi eserlerin sahibi olan yazarımız aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Peyami Safa

B) Melih Cevdet Anday

C) Sait Faik Abasıyanık

D) Halit Ziya Uşaklıgil

3. Dünyanın en büyük ada ülkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İngiltere

B) Avustralya

C) Endonezya

D) Finlandiya

4. Türkiye'nin en çok il kapsayan bölgesel kalkınma projesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) GAP

B) DAP

C) DOKAP

D) ZBK

5. Türkiye'de kurulan ilk milli park aşağıdakilerden hangisidir?

A) Munzur Vadisi Milli Parkı

B) Yozgat Çamlığı Milli Parkı

C) Beyşehir Gölü Milli Parkı

D) Kuş Cenneti Milli Parkı

6. Dünya üzerindeki en büyük okyanus aşağıdakilerden hangisidir?

A) Atlas Okyanusu

B) Pasifik Okyanusu

C) Hint Okyanusu

D) Arktik Okyanusu

7. Orta Doğu'nun enerji yataklarına bir alternatif olarak gösterilen Hazar Havzası, petrol ve doğal gaz rezervleri bakımından oldukça zengindir. Bu havzada üretilen petrol ve doğal gazın önemli bir kısmı boru hatları ile dünyanın başka bölgelerine aktarılmaktadır.

Aşağıdakilerin hangisinde verilen ülkelerin tümü bu havzada yer almaktadır?

A) Azerbaycan - Kazakistan - Türkmenistan

B) Kazakistan - Özbekistan - Azerbaycan

C) Türkmenistan - Gürcistan - Azerbaycan

D) Rusya - Kırgızistan - Kazakistan

8. Ordusu olmayan tek NATO ülkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fransa

B) İzlanda

C) Hollanda

D) Belçika

9. Osmanlı Devleti Dönemi'ne ait dünyada ilk kalorifer sisteminin kurulduğu yapı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayasofya

B) Selimiye Camii

C) Çırağan Sarayı

D) İshak Paşa Sarayı

10. Türkiye'de gerçekleştirilen ilk yüksek hızlı tren projesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ankara - Sivas

B) Ankara - İstanbul

C) Ankara - Eskişehir

D) Ankara - Kırşehir

DATA YAYINLARI

DATA YAYINLARI

gysakademi

Sınırsız Deneme
9000+ Soru

- Deneme Sınavı oluşturabilir, Sistem Denemeleri çözebilir, Türkiye Geneli Canlı Deneme Sınavlarına katılabilirsiniz. (Tüm sorular çözümlüdür)
- Konulara göre karışık soru çözebilir, karışık soru çözebilir, yanlış sorularınızı tekrar çözebilir, soruları favorilere ekleyebilir, ders notlarına çalışabilirsiniz.
- İnteratkitif içerikler, özet infografik konu anlatımı tüm konular, sesli anlatım (podcasts) çalışabilir-siniz.
- Konulara göre soru istatistiklerine, Deneme sınavı istatistiklerine günlük, haftalık, aylık rapor alabilirsiniz.

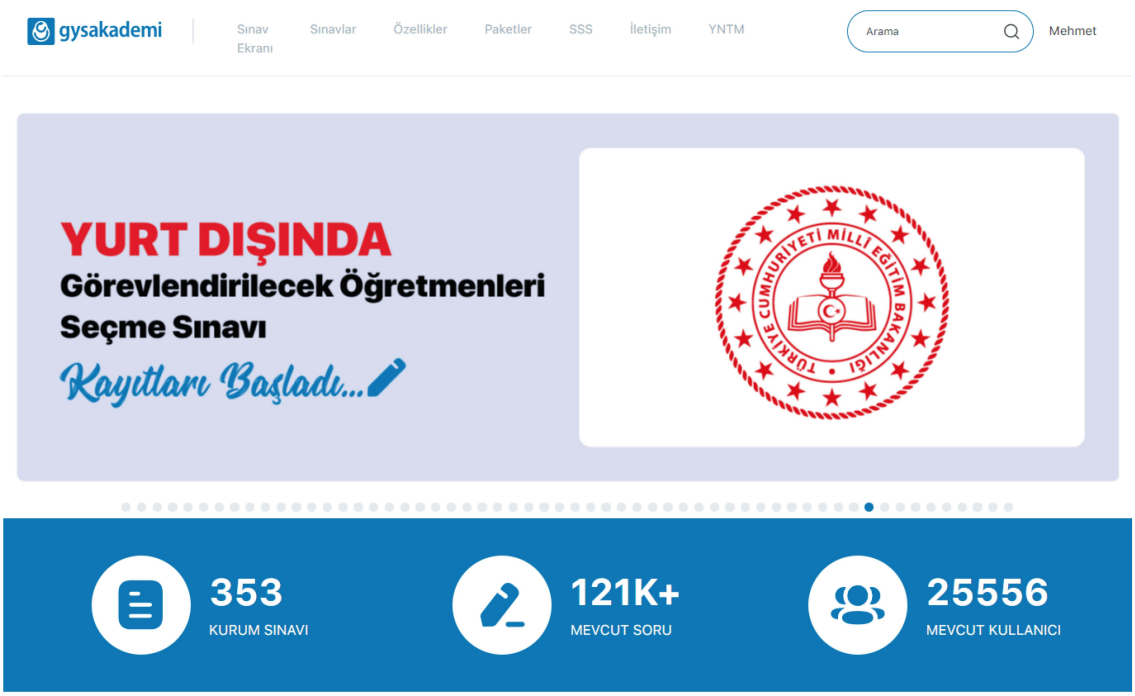

DATA YAYINLARI

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 20 33 WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

9 786258 469257